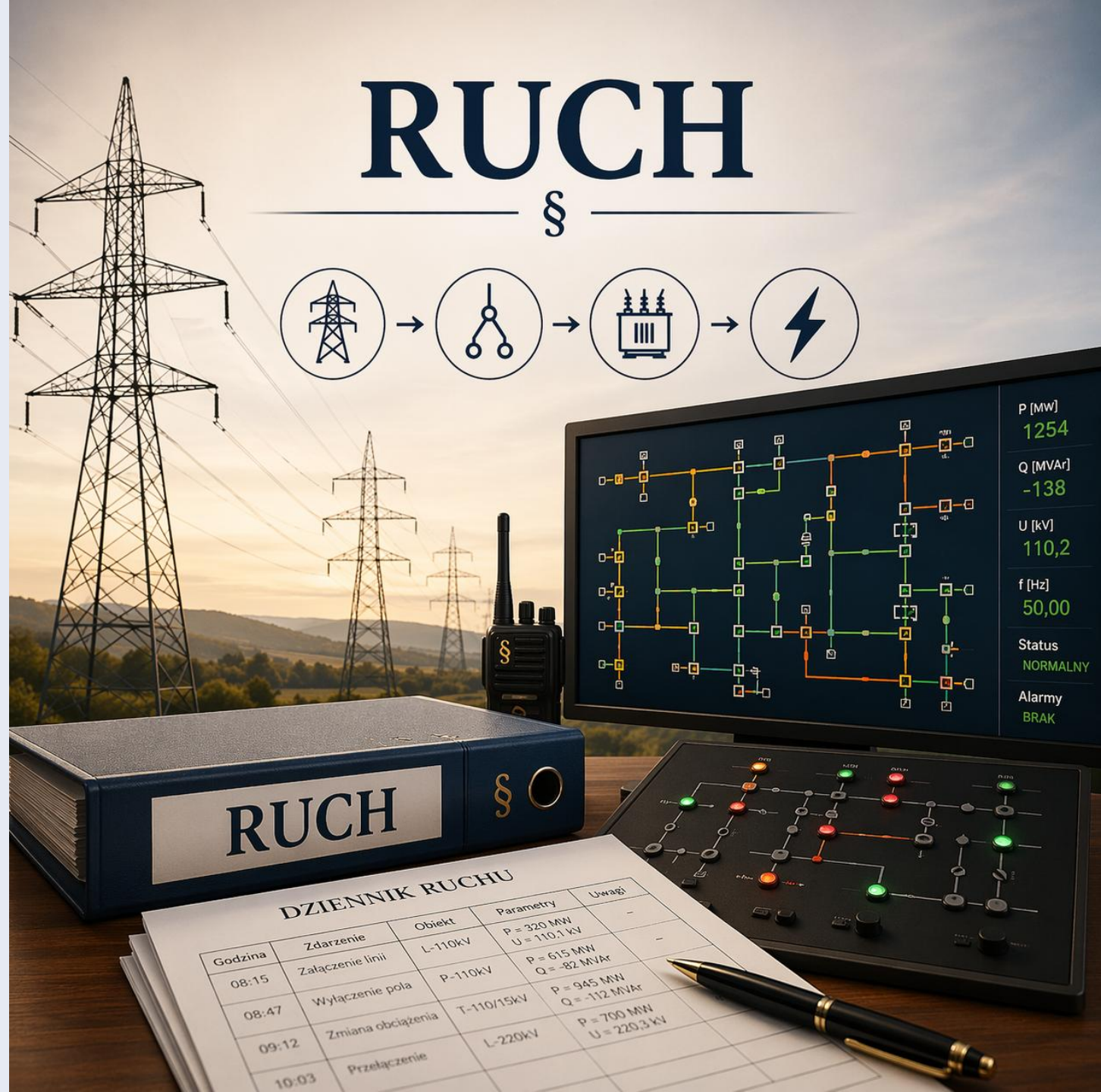
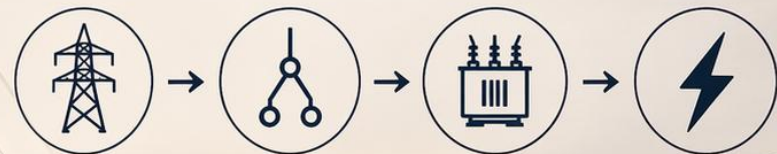

RUCh

§

RUCh

DZIENNIK RUCHU

Godzina	Zdarzenie	Obiekt	Parametry	Uwagi
08:15	Załączenie linii	L-110kV	P = 320 MW U = 110,1 kV	-
08:47	Wyłączenie pola	P-110kV	P = 615 MW Q = -82 MVar	-
09:12	Zmiana obciążenia	T-110/15kV	P = 945 MW Q = -112 MVar	-
10:03	Przełączenie	L-220kV	P = 700 MW U = 220,3 kV	-

P [MW]

1254

Q [MVar]

-138

U [kV]

110,2

f [Hz]

50,00

Status

NORMALNY

Alarmy

BRAK

Zarządzanie pracą KSE przy rosnącym udziale źródeł OZE

Sesji Komunikacyjno-Informacyjnej dla Wytwórców OZE

Andrzej Przysowa , andrzej.przysowa@pse.pl

Departament Zarządzania Systemem

Poznań | 16 czerwca 2026 r.

www.pse.pl

Odpowiadamy za **bezpieczną i efektywną pracę KSE** jako części europejskiego systemu elektroenergetycznego.

- Bilansowanie systemu elektroenergetycznego
- Zarządzanie pracą KSE
- Współpraca z zagranicznymi OSP w celu zapewnienia bezpiecznej pracy systemów połączonych

Zarządzamy majątkiem sieciowym i utrzymujemy go w należyтым stanie technicznym

- Modernizacja i rozwój sieci przesyłowej
- Eksploatacja infrastruktury sieciowej

Zapewniamy infrastrukturę niezbędną do działania **rynku energii elektrycznej** i jego rozwoju.

Udostępniamy na zasadach rynkowych zdolności przesyłowe na potrzeby wymiany transgranicznej.

99,99%
wskaźnik ciągłości dostaw
energii elektrycznej
dla sieci przesyłowej

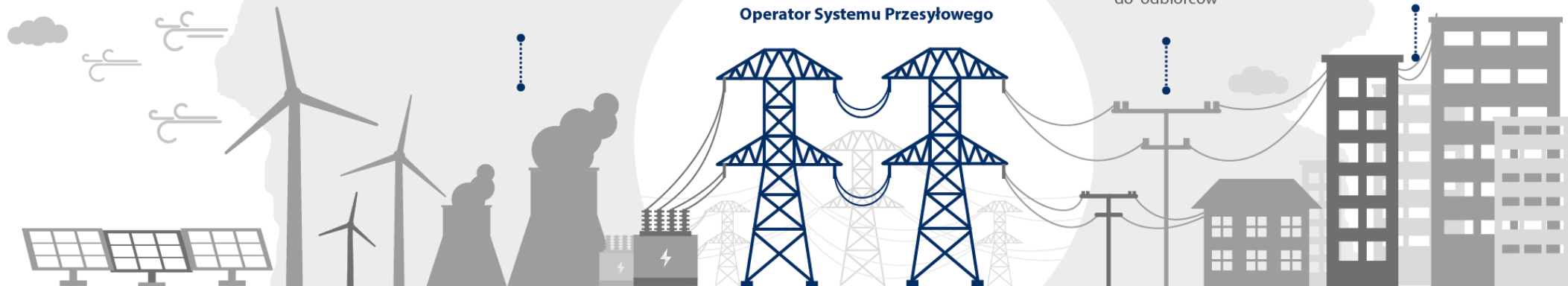

Operator Systemu Przesyłowego

wytwórcy energii
elektrycznej
– elektrownie,
elektrociepłownie,
źródła OZE

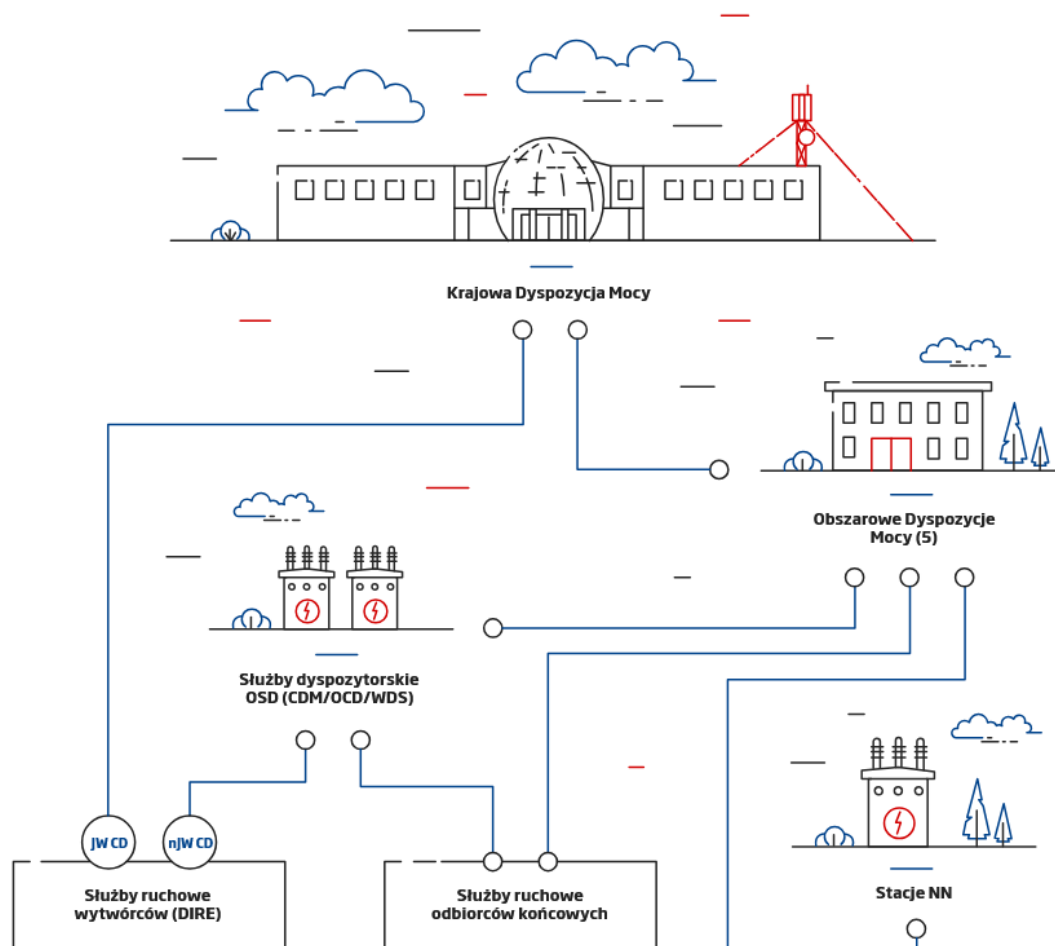
dystrybutorzy energii
elektrycznej
– sieć wysokich, średnich
i niskich napięć –
dostarczanie energii
do odbiorców

odbiorcy energii
elektrycznej
– przedsiębiorstwa,
szpitale, szkoły i odbiorcy
indywidualni

Droga energii elektrycznej od wytwórcy do odbiorcy

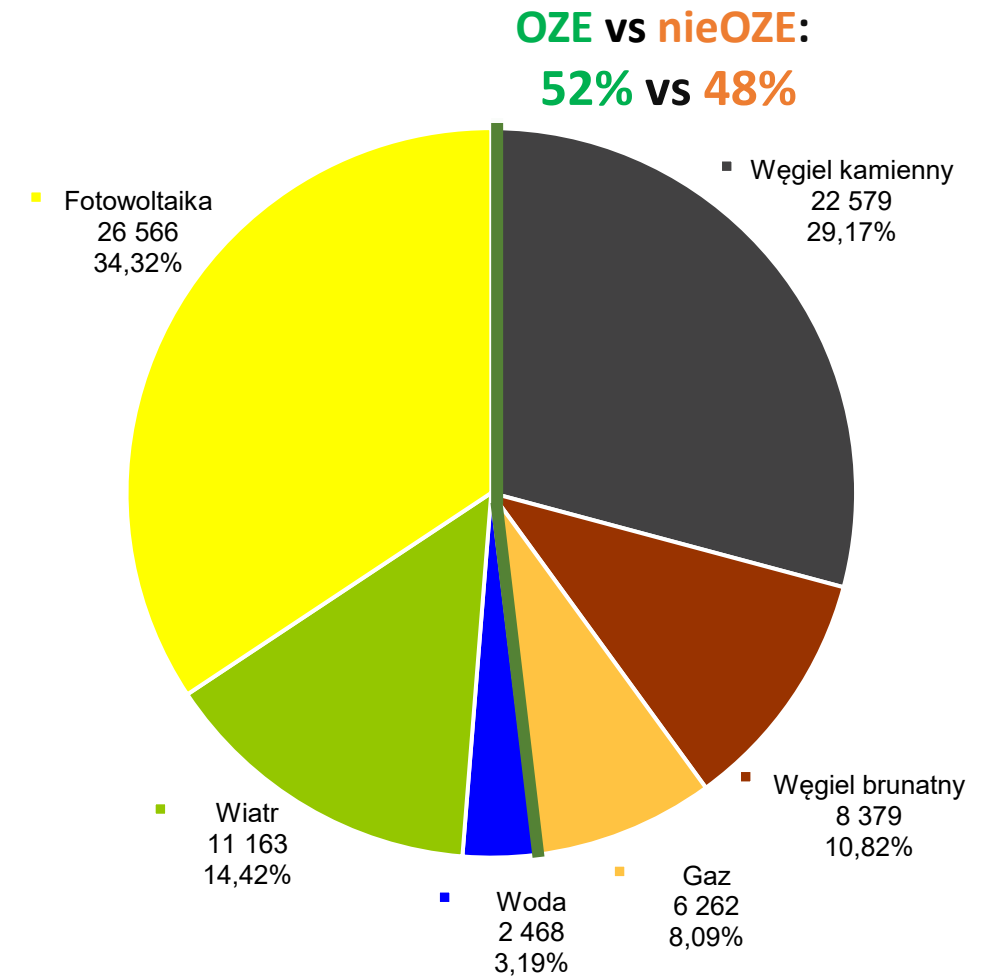
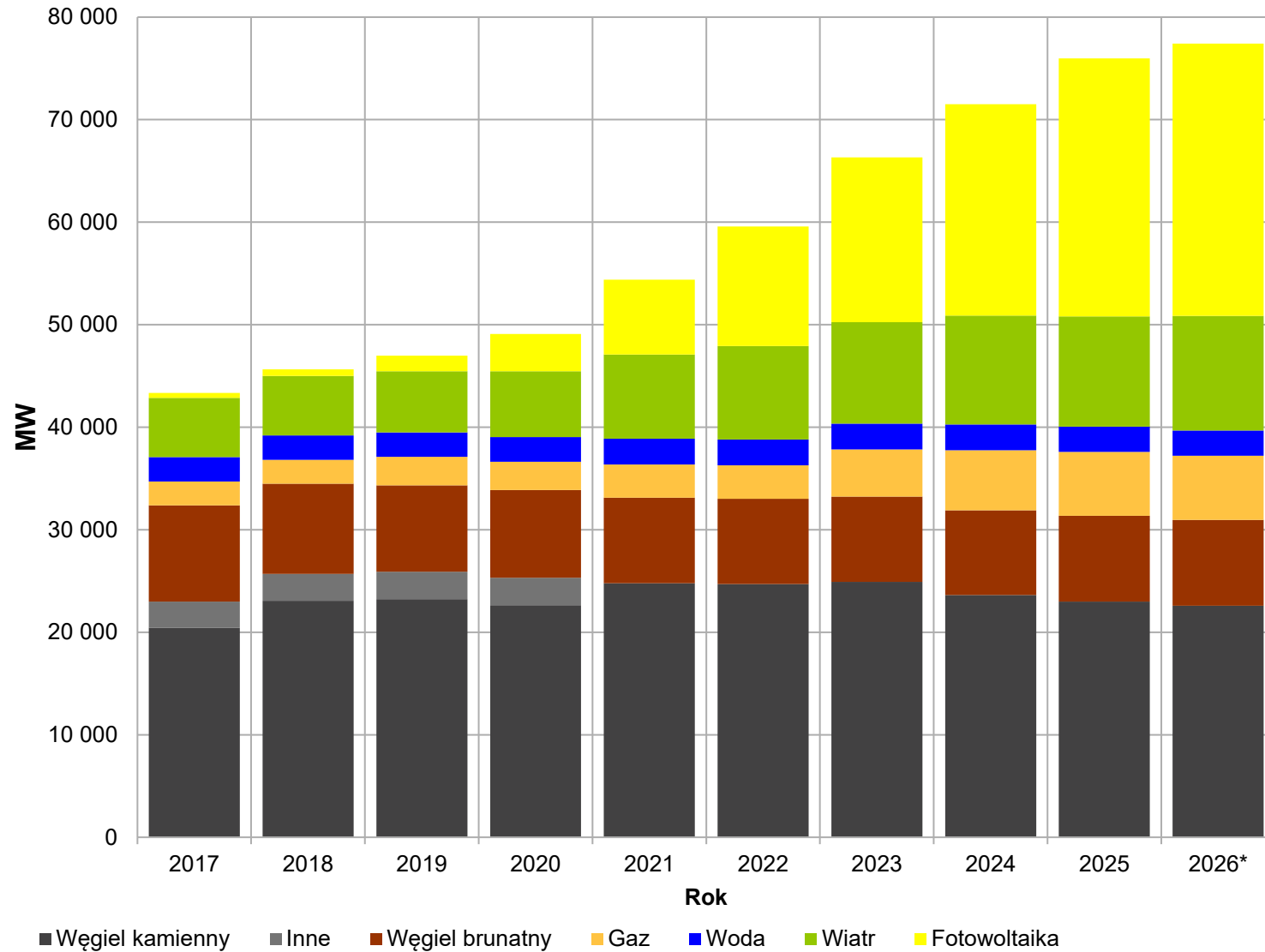
Struktura zarządzania Krajowym Systemem Elektroenergetycznym

Wybrane informacje statystyczne

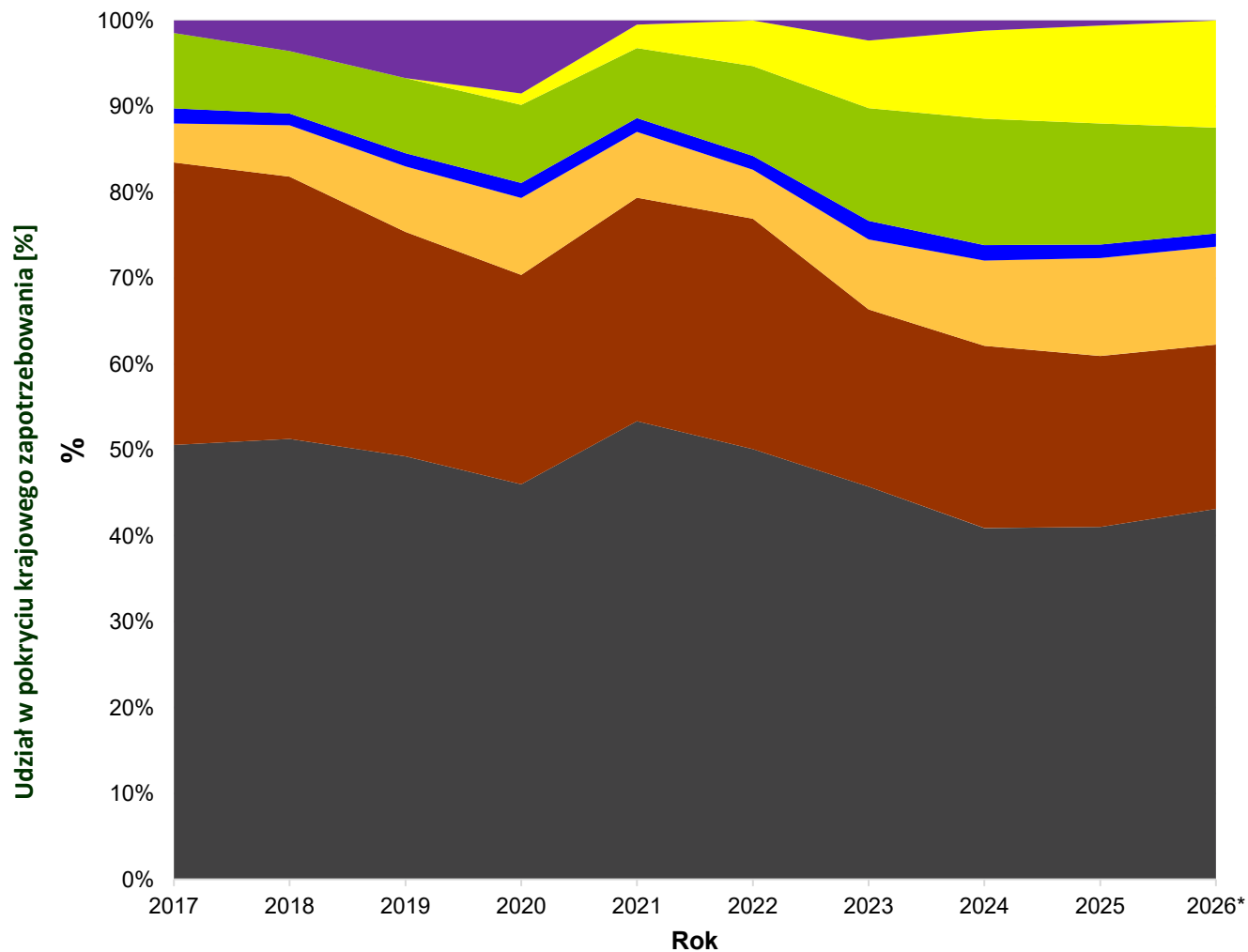

Moc osiągalna w podziale na źródła

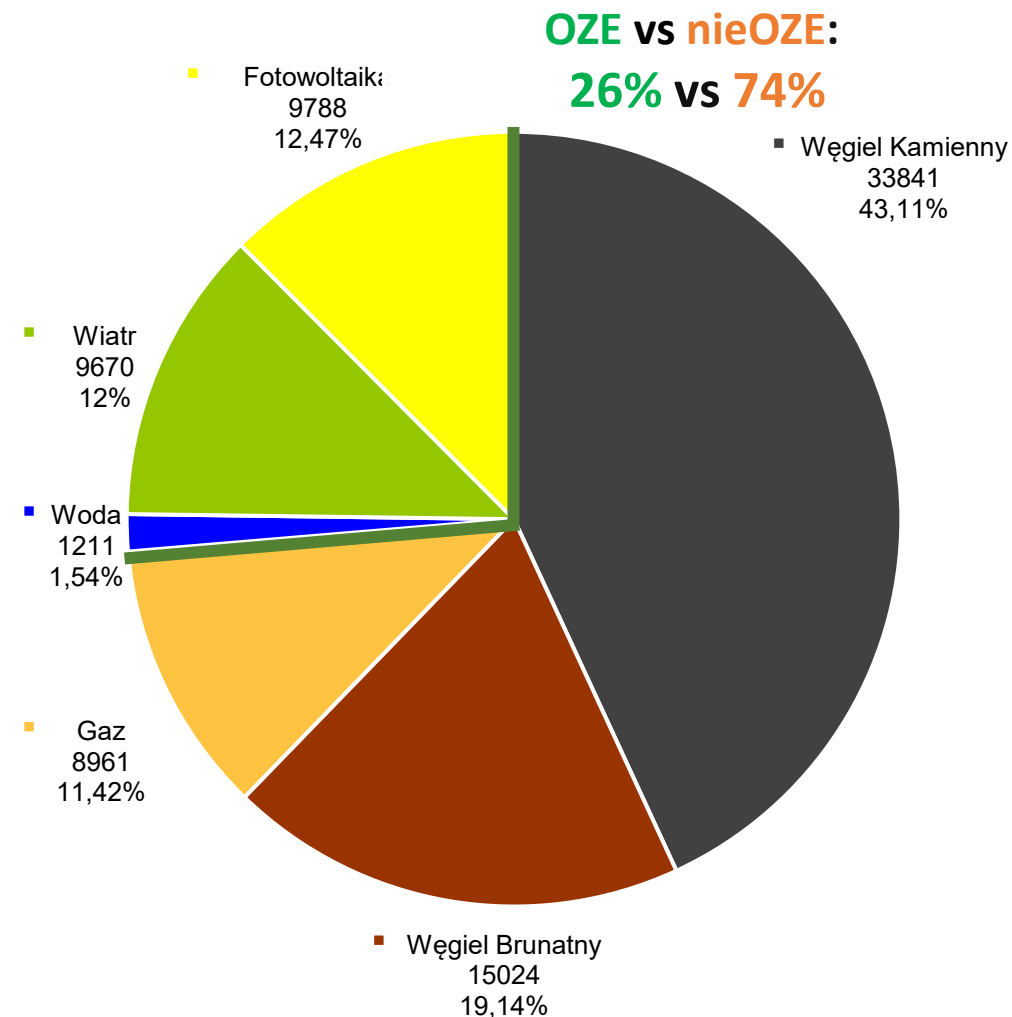

Przyrost mocy zainstalowanej w OZE (Fotowoltaika i Wiatr) wyniósł w ostatnim roku (03'25/03'26) ponad 4,2 GW

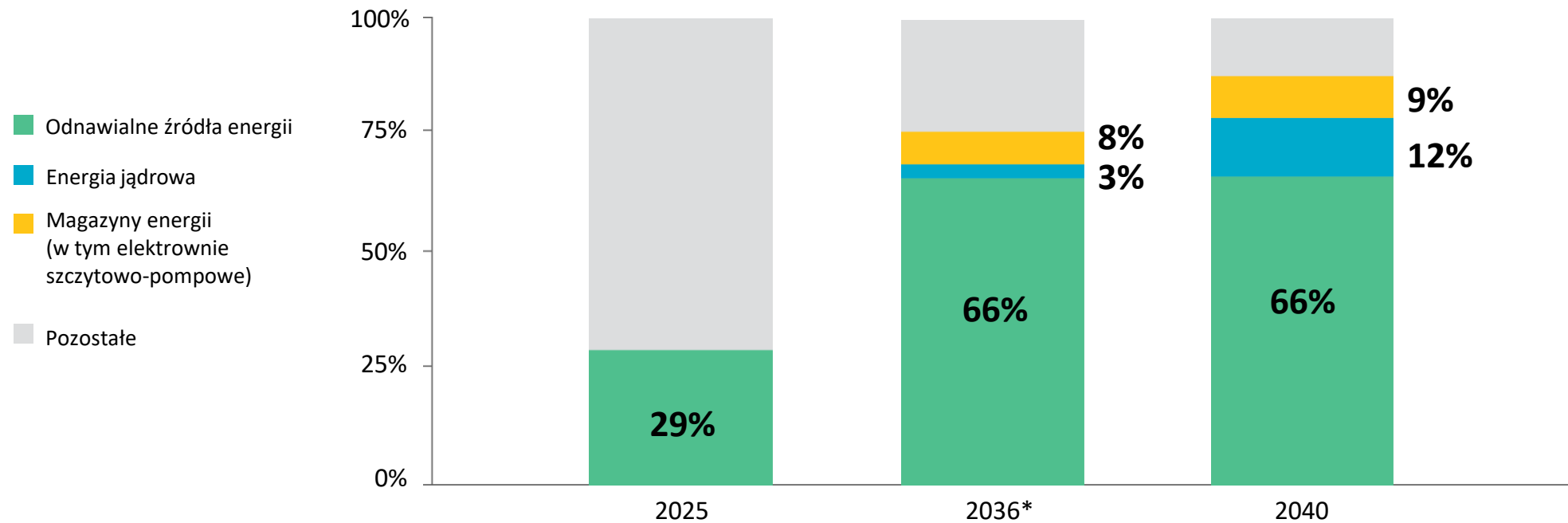
Produkcja energii elektrycznej (brutto) w podziale na źródła

■ Węgiel kamienny ■ Węgiel brunatny ■ Gaz ■ Woda ■ Wiatr ■ Fotowoltaika ■ Saldo wymiany

Prognozowana struktura generacji w KSE

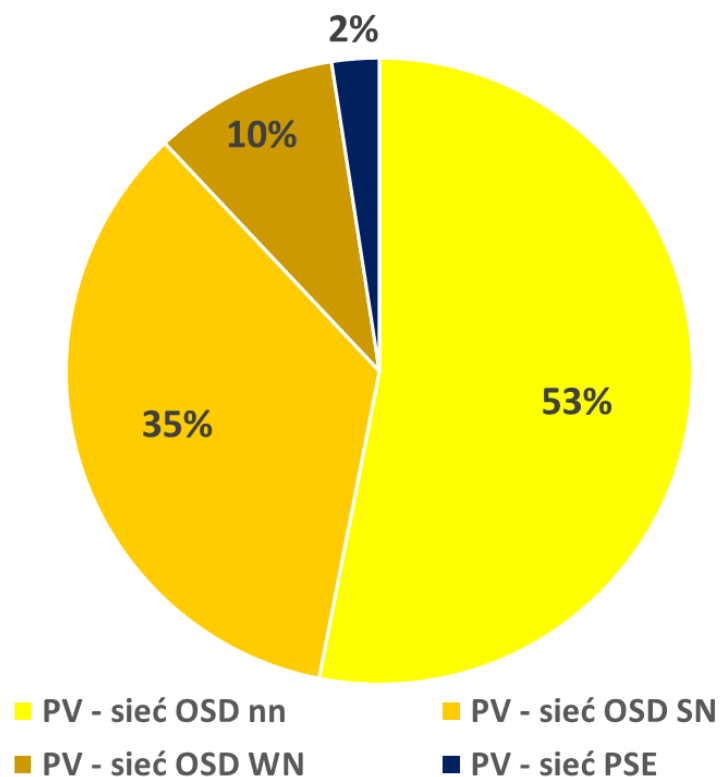

*horyzont Planu rozwoju sieci przesyłowej PSE

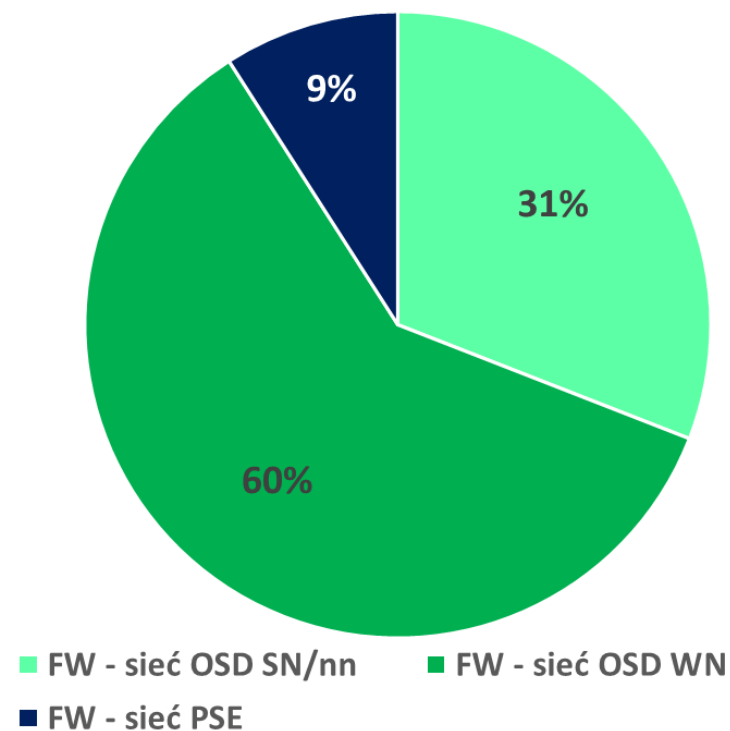
Źródło: szacunki PSE

96% mocy źródeł OZE (PV i FW) jest przyłączonych do sieci OSD

Moc zainstalowana PV – 26,57 GW

Moc zainstalowana FW – 11,16 GW

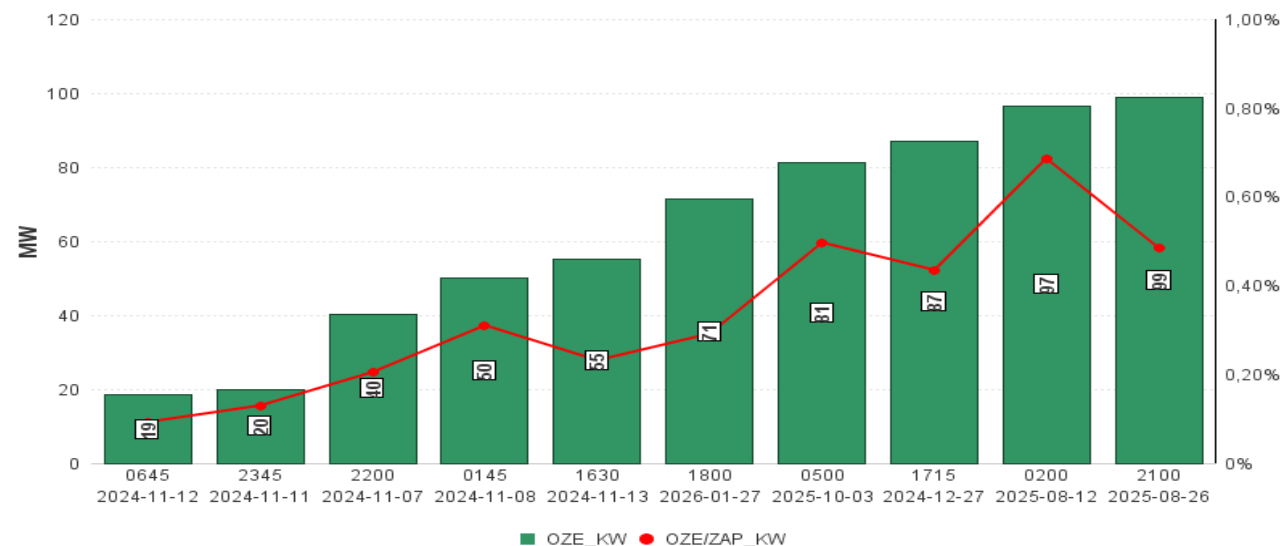
Ponad połowa mocy PV jest przyłączona na niskim napięciu

Generacja OZE vs krajowe zapotrzebowanie na moc – kwadrans

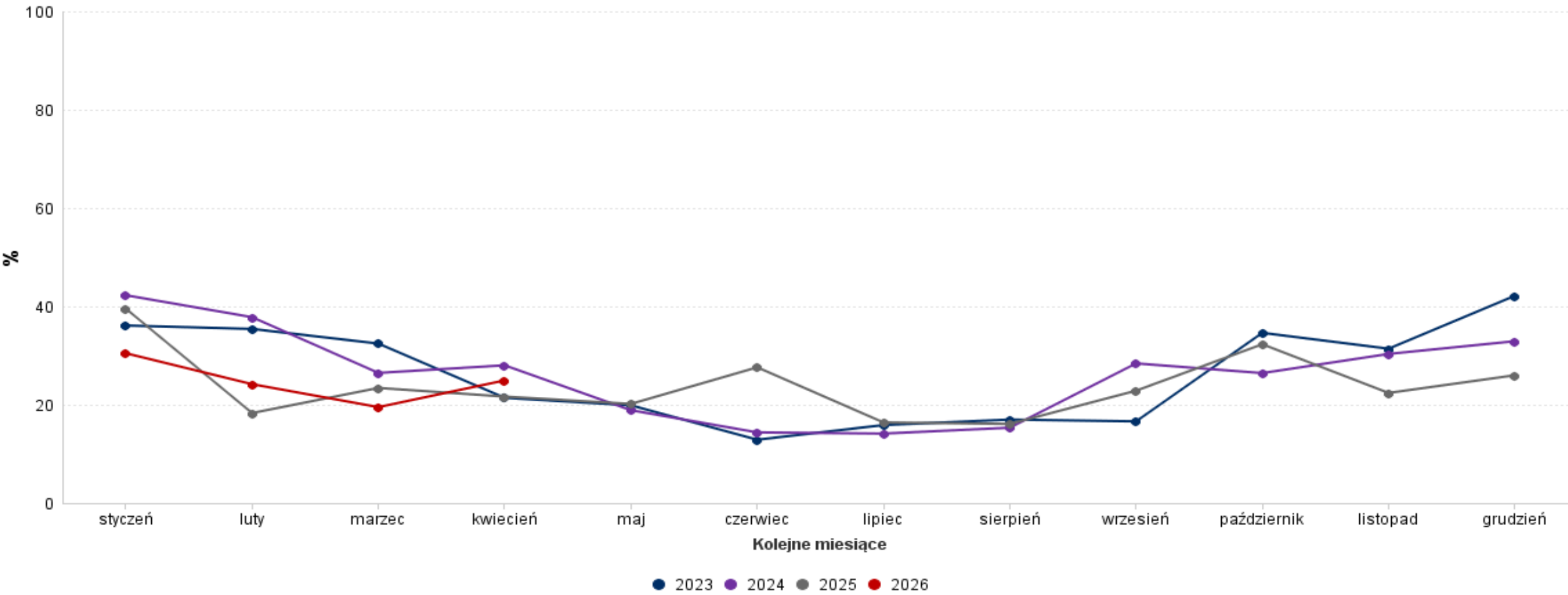

Prawie **90%** wartości zapotrzebowania na moc pokryte przez OZE

Mniej niż **1%** wartości zapotrzebowania na moc pokryte przez OZE

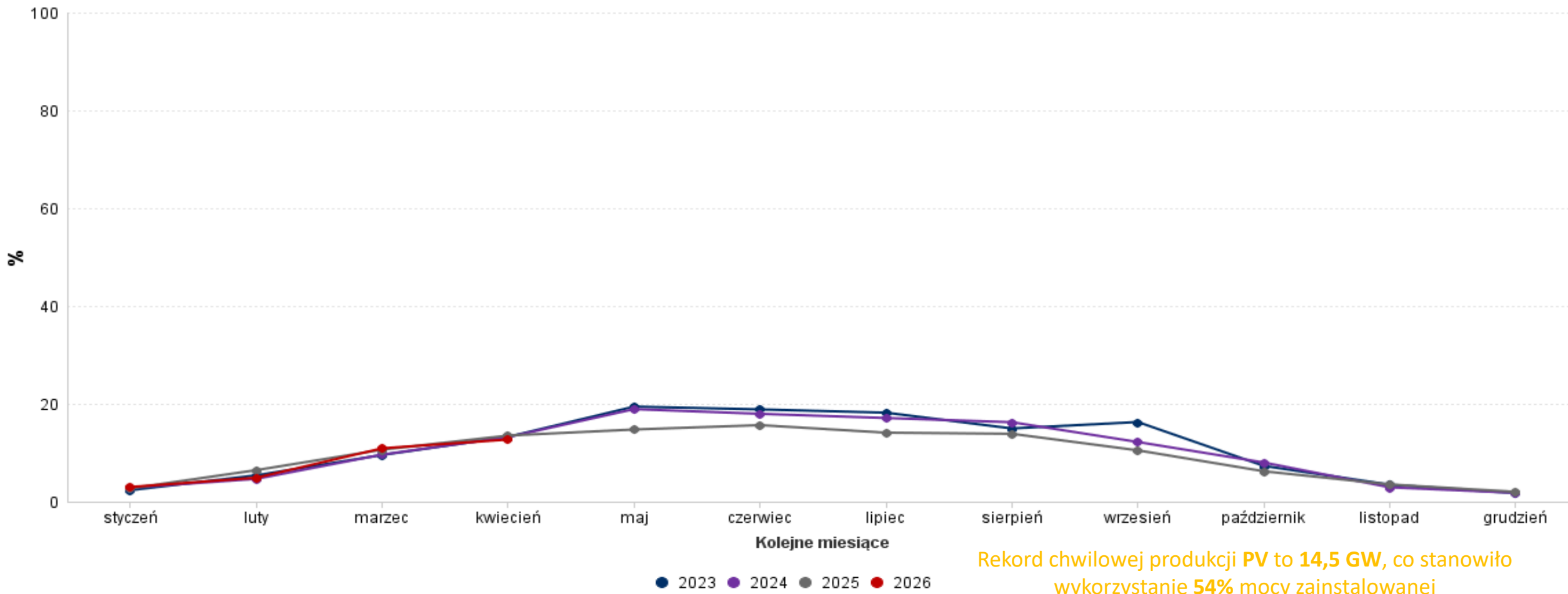
Wykorzystanie mocy osiągalnej FW w latach 2023-2026 (na podstawie generacji odniesionej do mocy osiągalnej)

* dane do 14.04.2026 r.

Rekord chwilowej produkcji FW to 8,9 GW,
co stanowiło wykorzystanie 83% mocy zainstalowanej

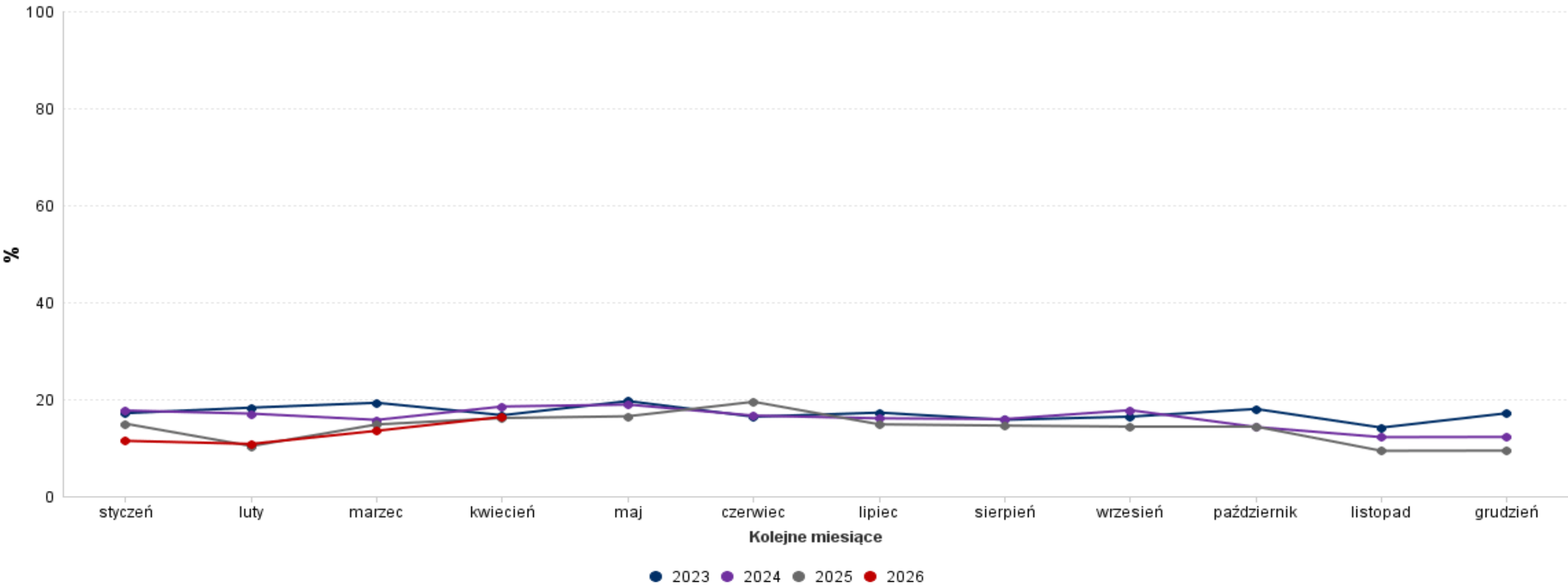
Wykorzystanie mocy osiągalnej PV w latach 2023-2026 (na podstawie generacji odniesionej do mocy osiągalnej)

* dane do 14.04.2026 r.

Rekord chwilowej produkcji PV to 14,5 GW, co stanowiło wykorzystanie 54% mocy zainstalowanej
Rekordowa efektywność wykorzystania mocy. zainstalowanej PV wynosiła 60%, przy generacji 8,9GW

Wykorzystanie mocy osiągalnej OZE (FW+PV) w latach 2023-2026 (na podstawie generacji odniesionej do mocy osiągalnej)

* dane do 14.04.2026 r.

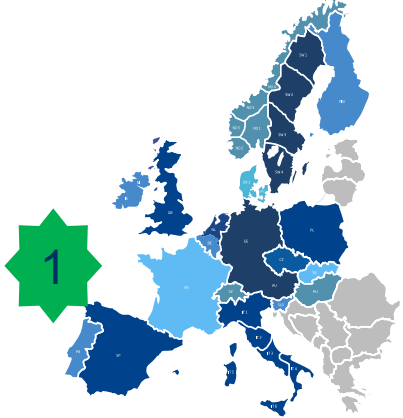
Wyzwania związane z integracją źródeł OZE

Zbilansowanie mocy czynnej jest warunkiem koniecznym dla utrzymywania bezpieczeństwa pracy KSE

Obszar synchroniczny

$$\sum P_{\text{generacja}} = \sum P_{\text{zapotrzebowanie}}$$

Obszar regulacyjny

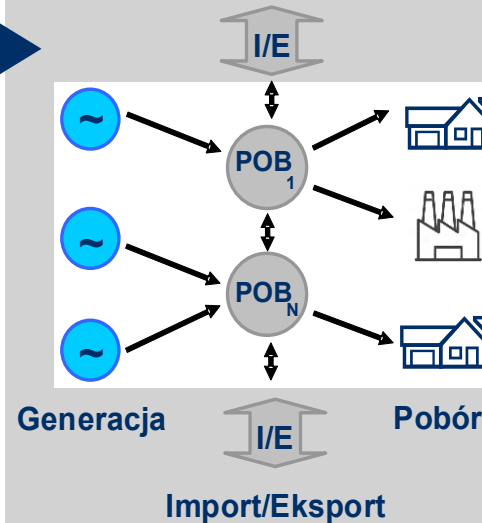
$$\begin{aligned} \sum P_{\text{generacja}} + \sum P_{\text{import}} \\ = \\ \sum P_{\text{zapotrzebowanie}} + \sum P_{\text{eksport}} \end{aligned}$$

Obszar bilansowania handlowego

POB (dla każdego okresu rozliczeniowego)

$$\begin{aligned} \sum P_{\text{generacja}} + \sum P_{\text{import}} + \sum P_{\text{zakup}} \\ = \sum P_{\text{zapotrzebowanie}} + \sum P_{\text{eksport}} + \sum P_{\text{sprzedaż}} \end{aligned}$$

Potencjalne skutki niezbilansowania KSE

- Odchylenie częstotliwości
  - Przekroczenie limitów przepływów mocy
- ↓
- Wyłączenia źródeł/odbiorów
  - Wyłączenia linii energetycznych
  - Zakłócenie pracy systemów innych krajów
- ↓
- Utrata zasilania w sieci (lokalna/globalna)
  - Konieczność odbudowy systemu

Regulacje europejskie i krajowe (uwarunkowania formalne)
Transformacja energetyczna (uwarunkowania techniczne)

Na **uczestnikach rynku** spoczywa obowiązek uzyskania pozycji handlowej odpowiadającej planowanemu wytwarzaniu / planowanym potrzebom energetycznym, poprzez:

- Rynki zorganizowane
  - Terminowe
  - Dnia Następnego
  - Dnia Bieżącego
- Kontrakty bilateralne (OTC)
  - W tym umowy PPA

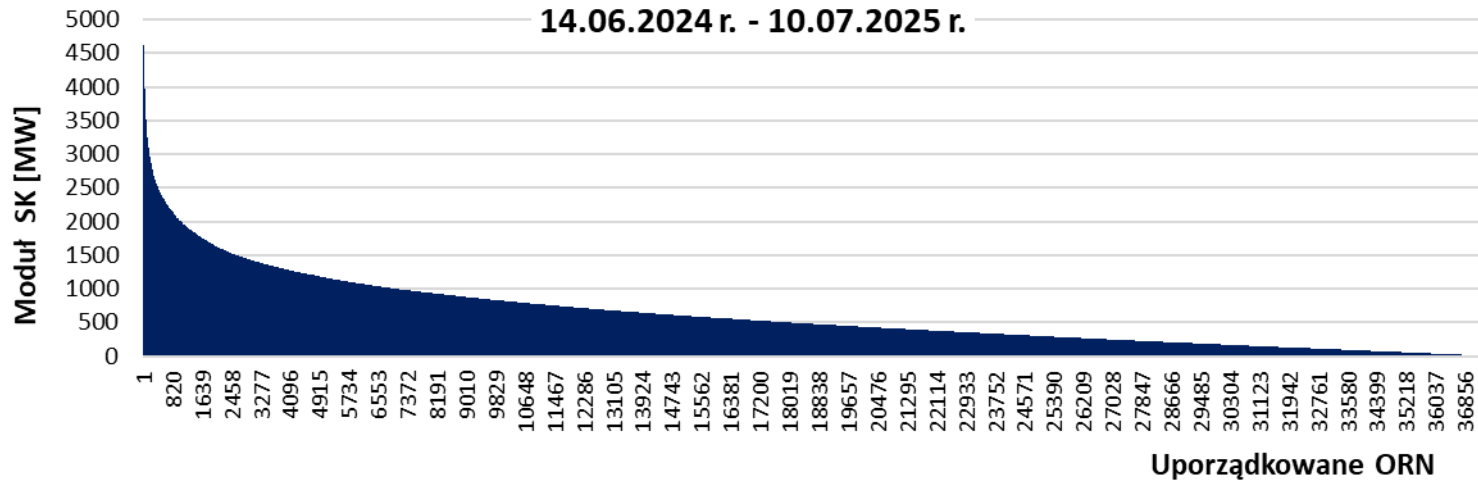
Rynek to podstawowe miejsce bilansowania się

50 Hz

OSP odpowiada za zapewnienie bezpiecznej pracy KSE, w tym **za bilansowanie KSE**, poprzez

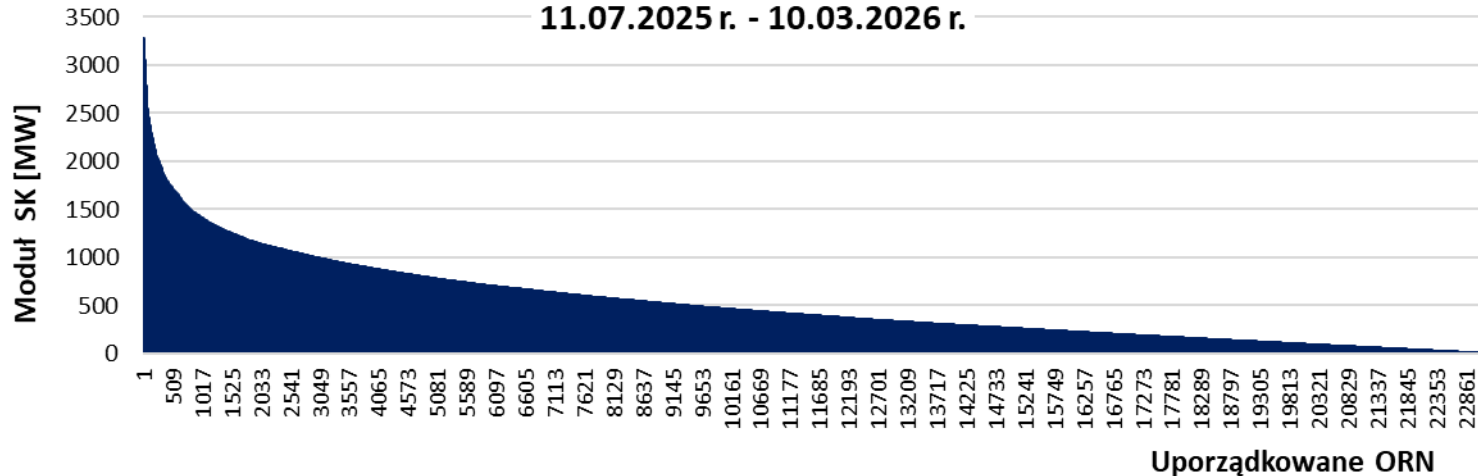
• Rynek mocy bilansujących	} Środki standardowe (rynkowe)
• Rynek bilansujący (w tym IGCC, PICASSO)	
• Usługi IZP, IRP	} Środki uzupełniające
• Nierynkowe redysponowanie	
• Przywołania na rynku mocy	
• Pomoc międzyoperatorska	} Środki nadzwyczajne
• Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej	

Procent liczby ORN z:

|SK| > 300 MW: 66,2%
|SK| > 500 MW: 47,6%
|SK| > 1000 MW: 18,6%
|SK| > 1500 MW: 6,8%
|SK| > 2000 MW: 2,7%

2,4 GW – największa zmiana
|SK| pomiędzy sąsiednimi ORN

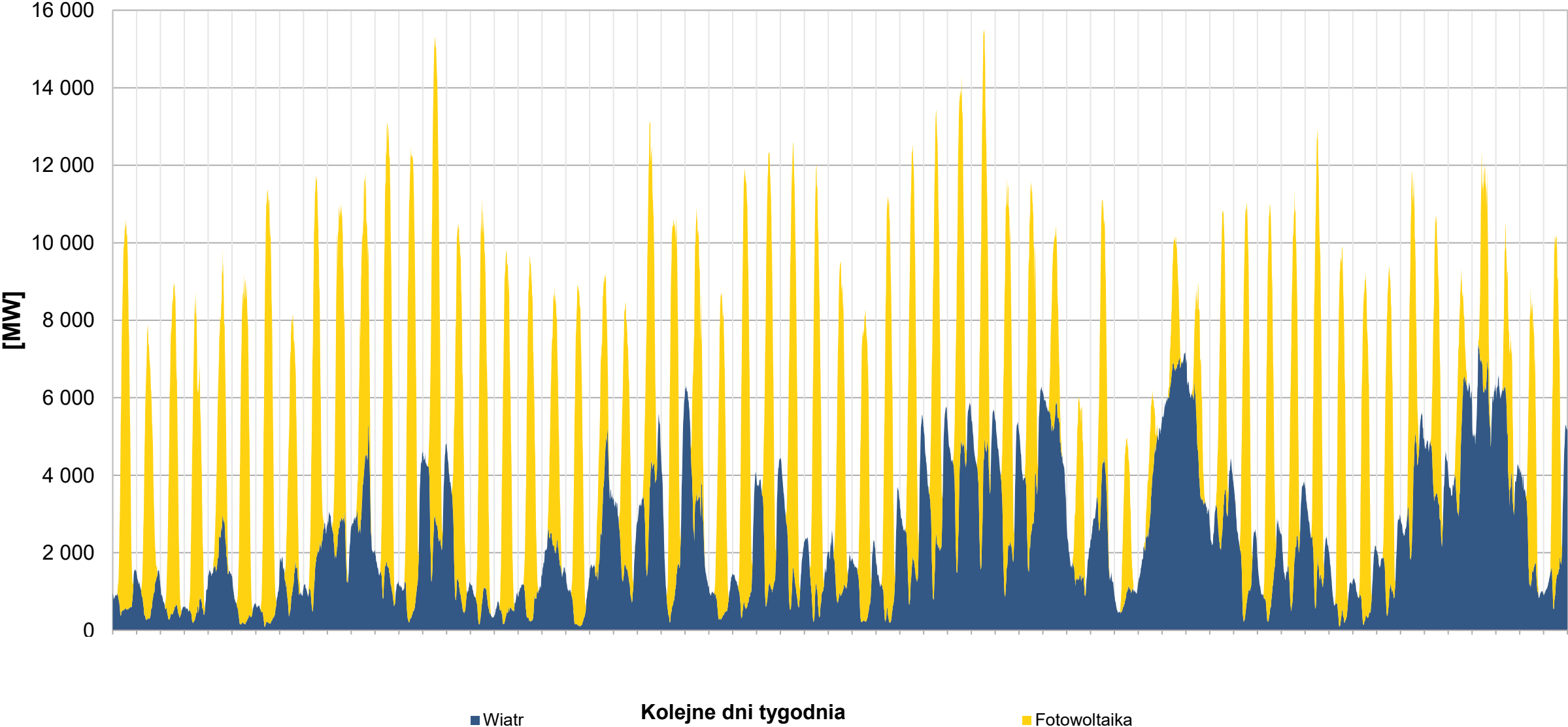
Procent liczby ORN z:

|SK| > 300 MW: 60%
|SK| > 500 MW: 40,3%
|SK| > 1000 MW: 12,7%
|SK| > 1500 MW: 3,4%
|SK| > 2000 MW: 1,1%

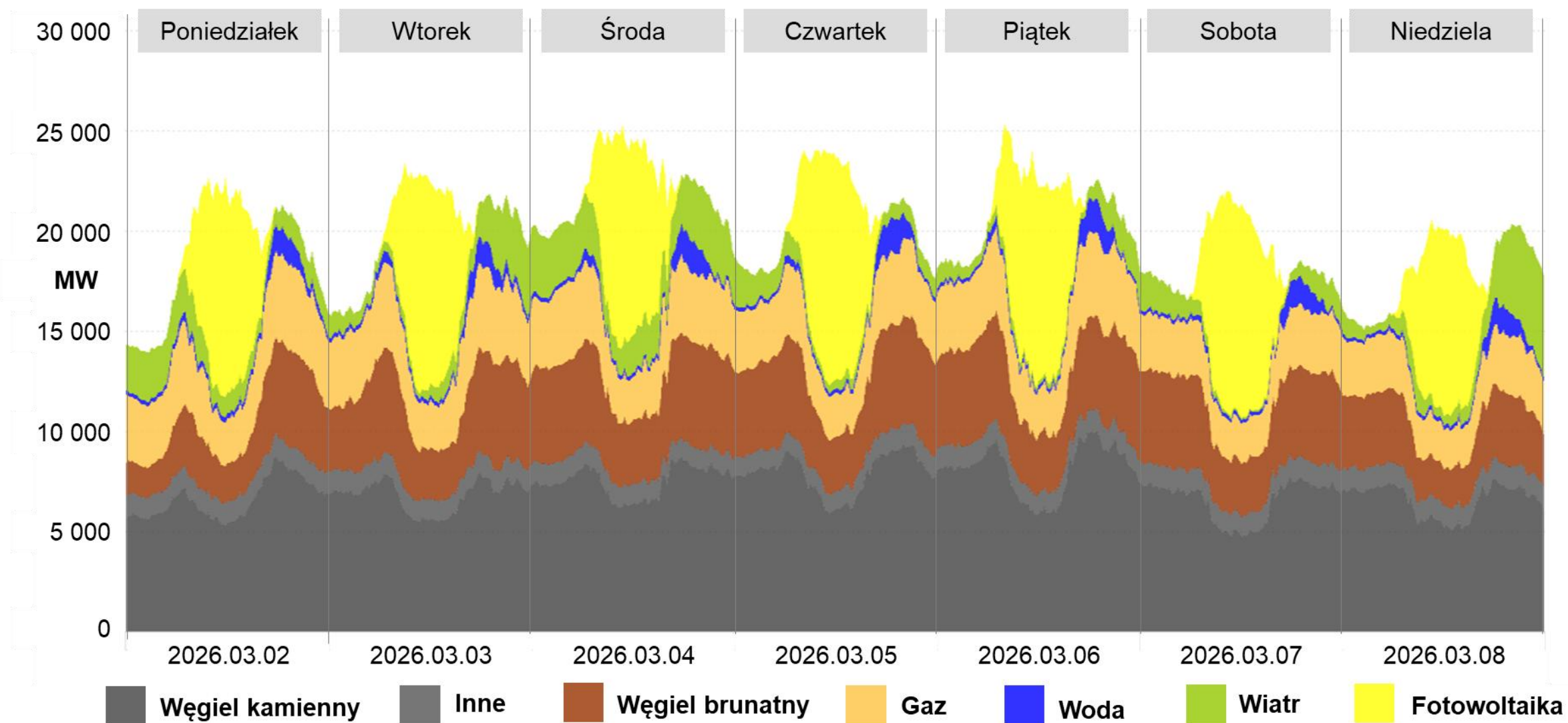
2,2 GW – największa zmiana
|SK| pomiędzy sąsiednimi ORN

Jakość bilansowania nadal jest niewystarczająca → konieczne działania po stronie uczestników rynku

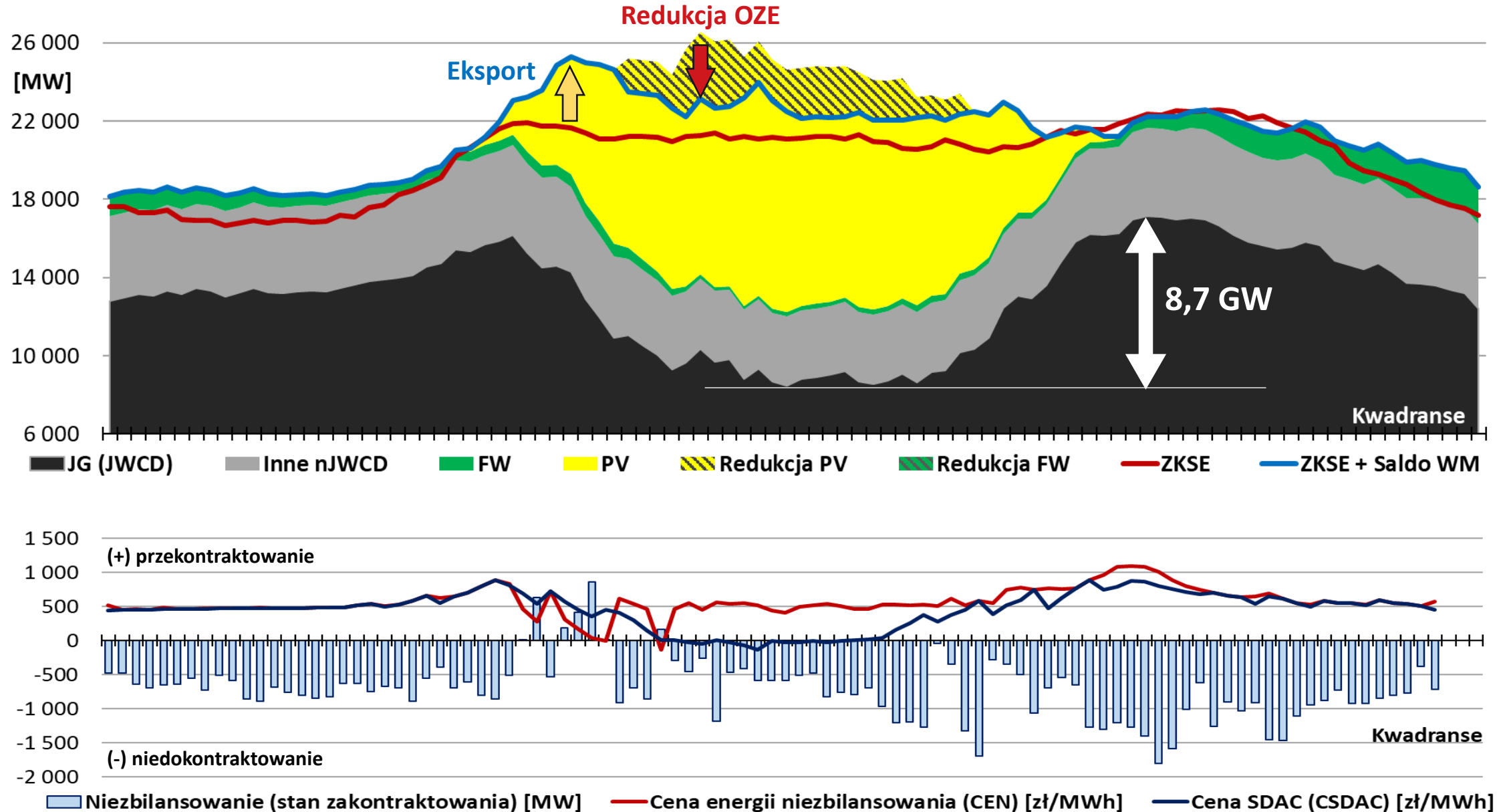
Generacja ze źródeł fotowoltaicznych oraz wiatrowych w okresie letnim

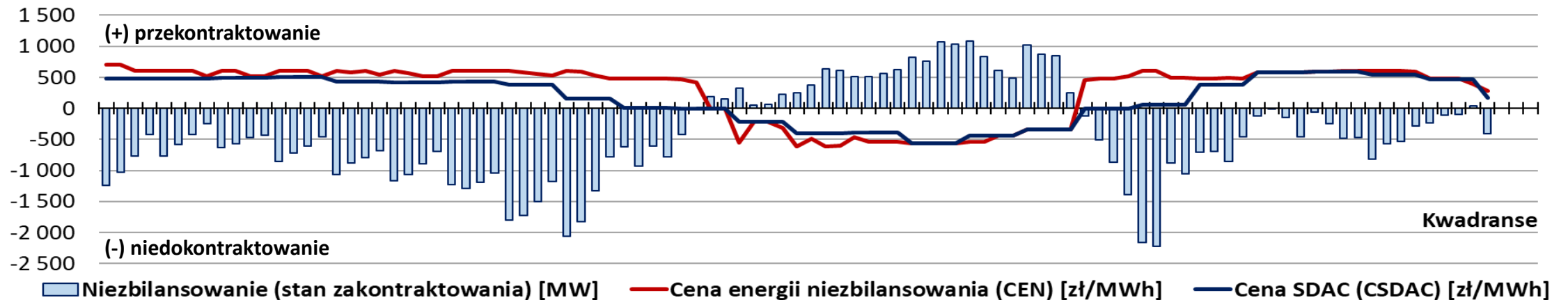
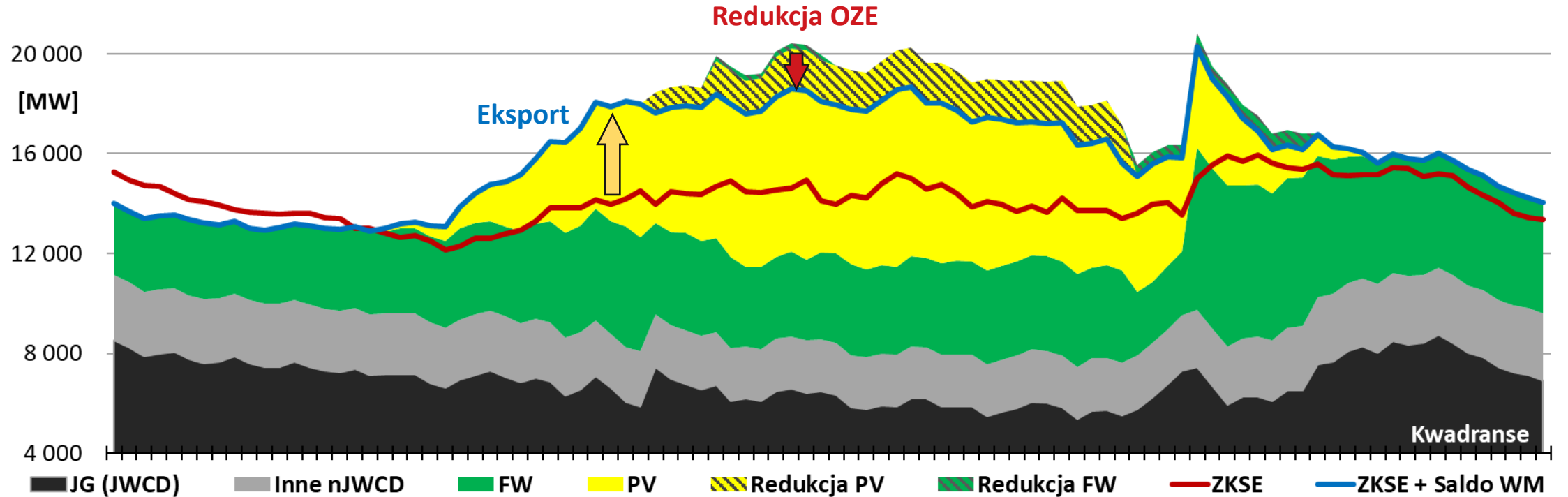
Wysoka dynamika zmian warunków pracy – 10 tydzień 2026 r.

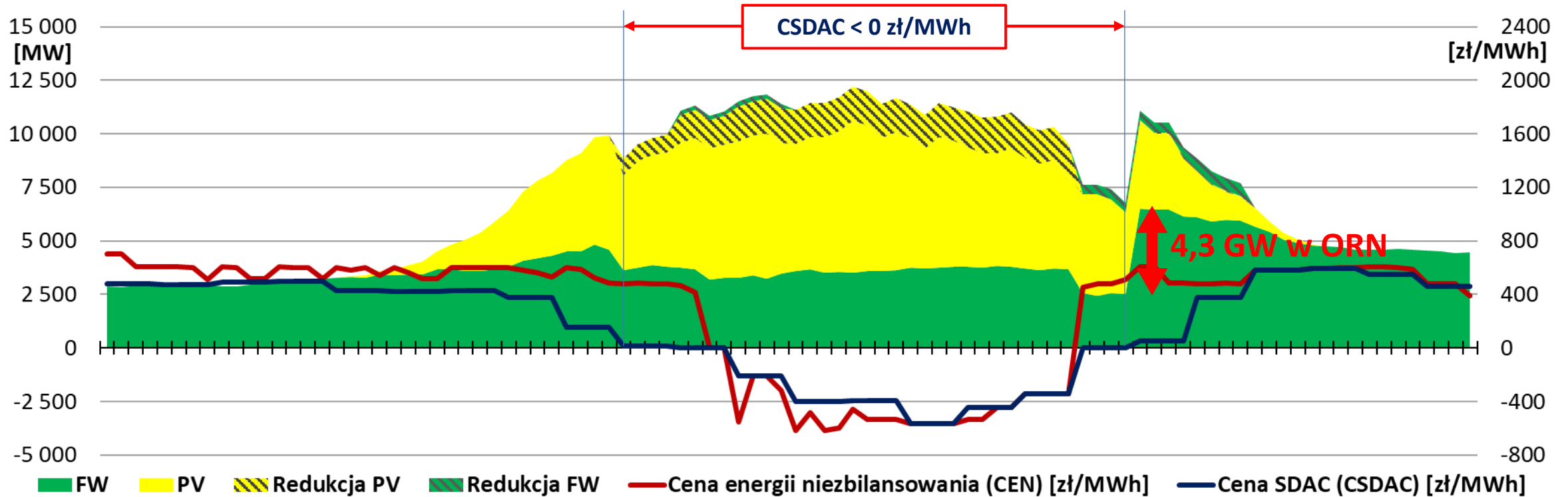
Wysoka dynamika zmian warunków pracy – 6 marca 2026 r.

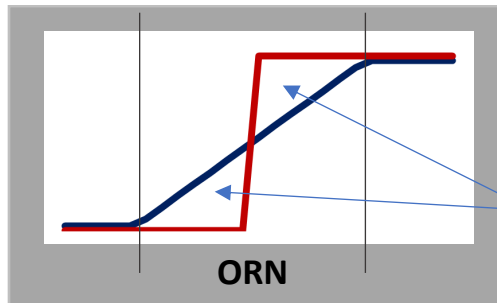
Wysoka dynamika zmian warunków pracy – 19 czerwca 2025 r. (1/2)

Wysoka dynamika zmian warunków pracy – 19 czerwca 2025 r. (2/2)

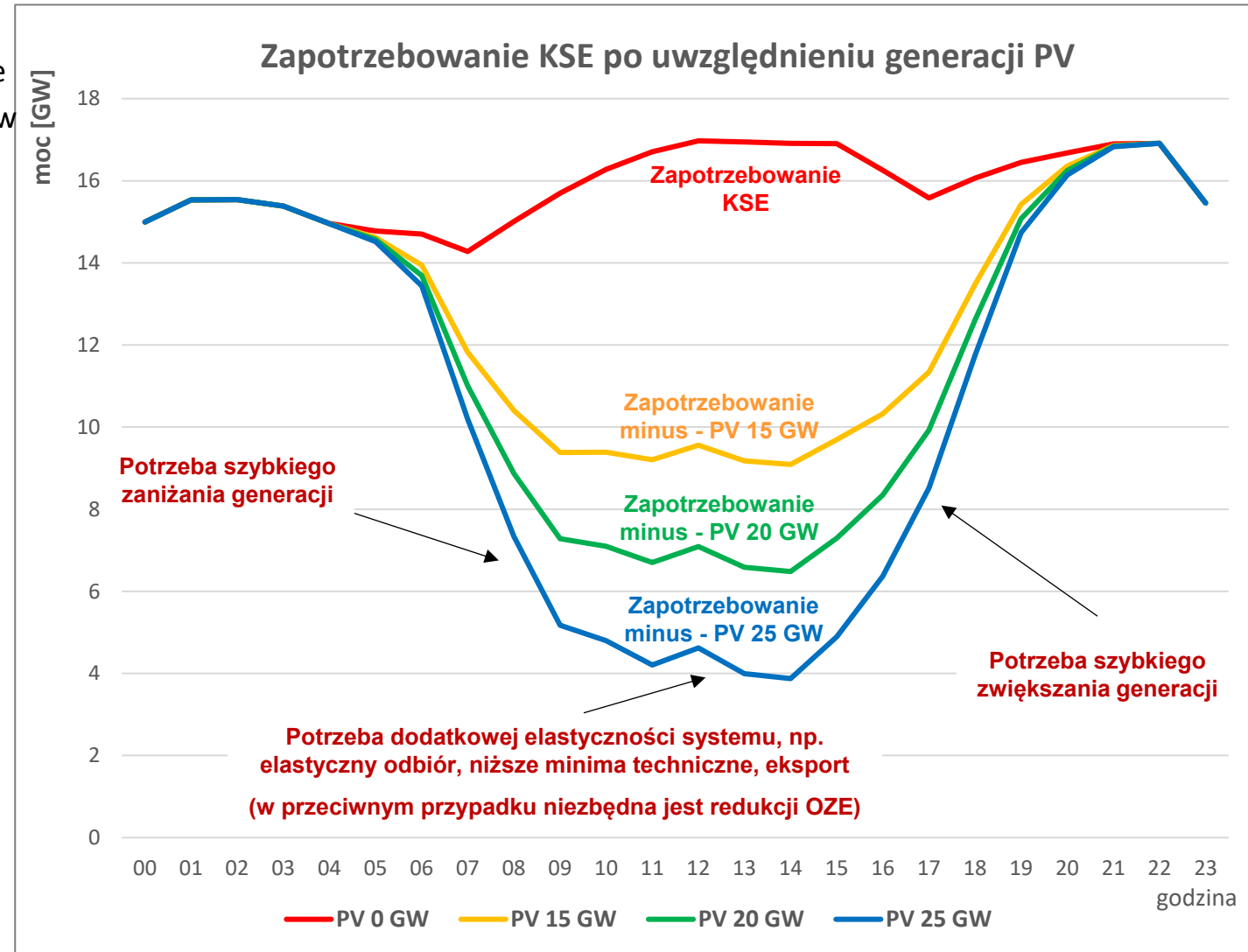
Realizacja USE w ORN
przez strony kontraktu

Energia sprzedaży (dostawy) = Energii zakupu (odbioru)

Chwilowe niezbilansowania mocy

- Wraz ze wzrostem mocy zainstalowanej i generacji PV, maleje zapotrzebowanie na moc i energię ze źródeł dyspozycyjnych w środku dnia
- Jednocześnie wieczorny spadek generacji PV przypada na okres wzrostu zapotrzebowania
- Aby zaspokoić rosnącą lukę podaży, konieczne jest szybkie zwiększenie generacji źródeł dyspozycyjnych
- Głębokość „krzywej kaczej” zależy od mocy PV
- W takich warunkach szczególnego znaczenia nabierają:**
  - poprawna koordynacja cenowa zachowań uczestników rynku** (oddziaływanie poprzez ceny zgodne z warunkami bilansowymi w KSE) **oraz**
  - adekwatne usługi systemowe częstotliwościowe oraz nieczęstotliwościowe** (wynagradzanie pracy na rzecz bezpiecznych dostaw energii elektrycznej).

- **Moc zainstalowana źródeł OZE** w KSE już **przekracza szczytowe zapotrzebowanie**, a planowany jej rozwój to 2-3 krotność zapotrzebowania
  - W takich warunkach **redukcja generacji OZE** staje się coraz częstszym i głębszym, w sensie mocy i energii, środkiem wymaganym do zbilansowania podaży i popytu
  - Konieczny jest rozwój mechanizmu redukcji **rynkowej generacji OZE** i zastępowanie nim **redukcji nierynkowej**
- **Absorbacja większych ilości energii ze źródeł OZE wymaga**
  - **Zwiększania elastyczności systemu** poprzez uelastycznianie istniejącego odbioru (kształtowanie krzywej zużycia) oraz istniejących źródeł wytwórczych (obniżanie minimów technicznych, zwiększanie ramp itp.)
  - **Zagospodarowywania nadwyżek energii elektrycznej** przez nowe elastyczne odbiory (podążające za generacją), w tym magazyny energii cieplnej
- **Głęboka zmiana struktury wytwarzania energii elektrycznej ogranicza dostępność dostawców usług systemowych niezbędnych dla bezpiecznej i stabilnej pracy KSE**
- **Okresowo występuje niewystarczająca podaż mocy bilansujących (głównie FRR) oraz ich wysokie ceny**
- Ze względu na dużą koncentrację źródeł OZE w sieci dystrybucyjnej oraz rosnący udział ich generacji w pokryciu krajowego zapotrzebowania, podstawowe znaczenie ma **skuteczne i efektywne wykorzystanie rozproszonej elastyczności dla bilansowania i zarządzania ograniczeniami sieciowymi**

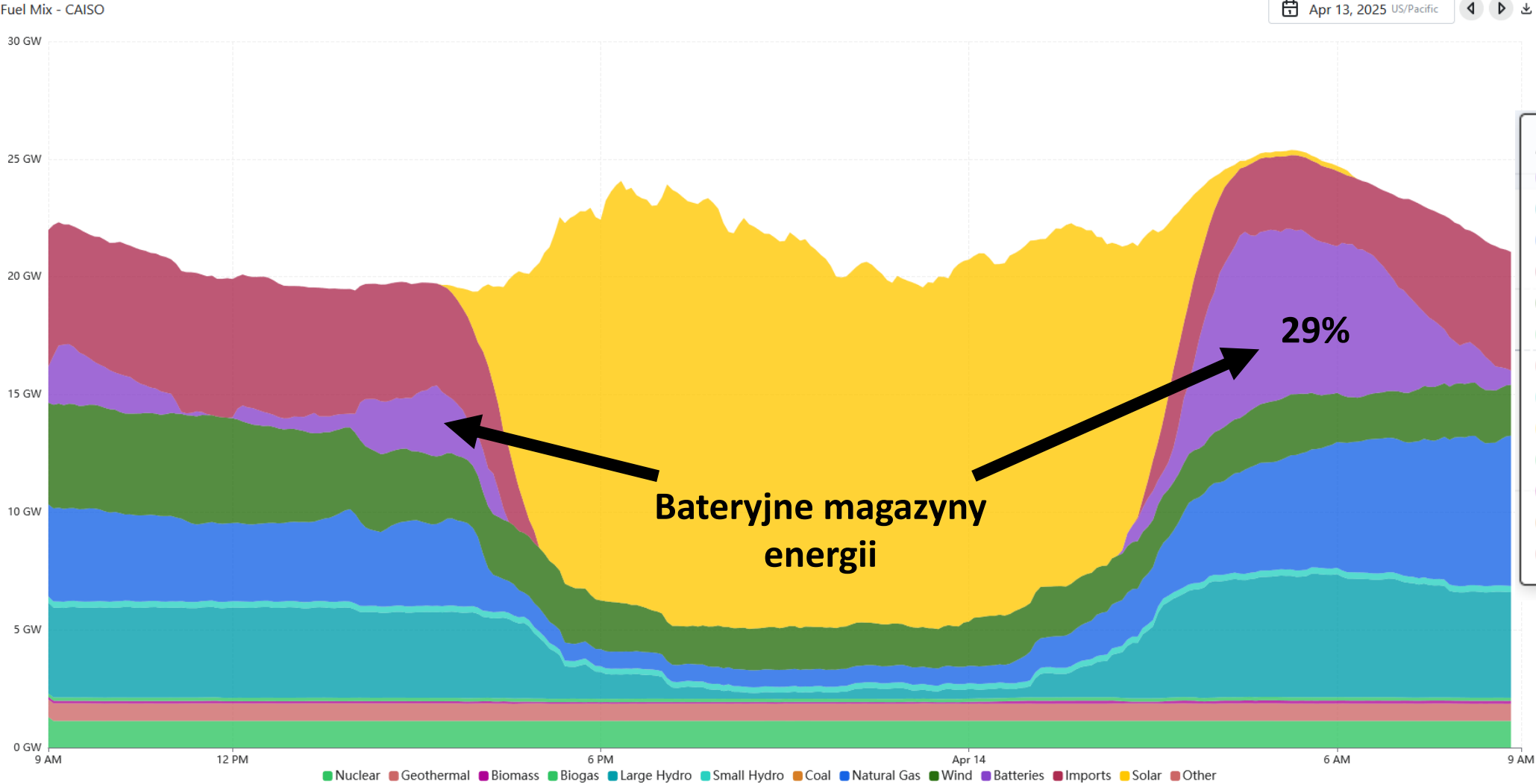
- **Bardzo duża liczba mniejszych urządzeń przyłączonych do KSE przekłada się, poprzez efekt skali, na bardzo istotny wpływ na KSE, co wymaga**
  - Wzmocnienia siły oddziaływania na nie **sygnałów cenowych** oraz
  - Uzyskania wiarygodnej informacji o ich **planowanej pracy**
- **Konieczna pełna obserwowalność** dla świadomości sytuacyjnej służb dyspozytorskich oraz **sterowalność zasobów rozproszonych**
- Konieczne **uregulowanie zasad rampowania mocy** przez zasoby nieuczestniczące aktywnie w rynku bilansującym
- Konieczne **mitygowanie ryzyk deficytów** mocy w okresach niskiej generacji źródeł OZE
- Zmiana paradygmatu „zasilania” KSE wymaga wdrożenia **skoordynowanego procesu planowania pracy sieci przez OSP i OSD**, w szczególności dla potrzeb **zarządzania ograniczeniami sieciowymi** w skali:
  - sieci dystrybucyjnych oraz
  - sieci przesyłowej (zamkniętej)

Będzie to stanowić warunek konieczny bezpiecznego funkcjonowanie całego KSE

MEE – środek na obecne wyzwania czy źródło nowych wyzwań w zakresie bilansowania KSE?

Rozwój magazynów energii elektrycznej (MEE) może rozwiązać wiele obecnych problemów w bilansowaniu KSE, ale jednocześnie, gdy nie zostanie wdrożone właściwe zarządzanie pracą tych magazynów, w tym ich obserwowalność i sterowalność, to rozwój magazynów może stworzyć istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa pracy KSE

OZE i BESS czyli magazyny bateryjne w CAISO 13.04.2025

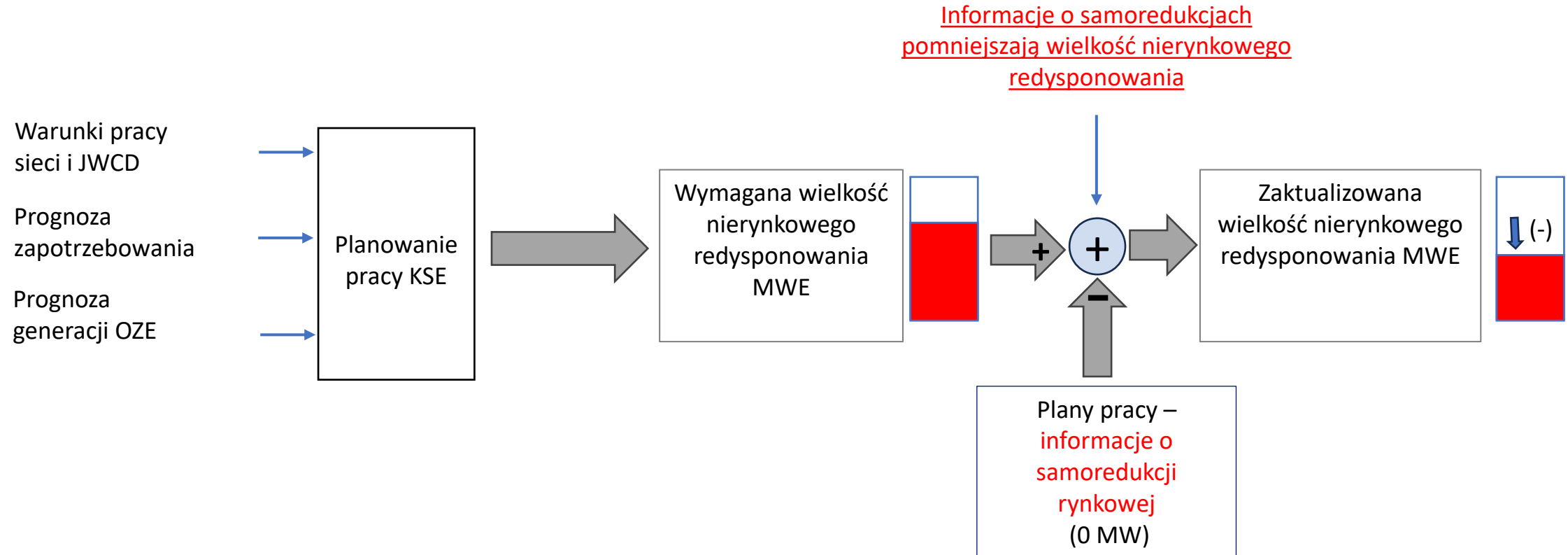

Apr 14, 2025 04:40 AM GMT+2

Batteries:	7,28 GW	(29%)
Large Hydro:	5,04 GW	(20,1%)
Natural Gas:	4,54 GW	(18,1%)
Imports:	3,17 GW	(12,6%)
Wind:	2,46 GW	(9,8%)
Nuclear:	1,14 GW	(4,5%)
Geothermal:	0,73 GW	(2,9%)
Small Hydro:	0,27 GW	(1,1%)
Solar:	0,22 GW	(0,9%)
Biogas:	0,15 GW	(0,6%)
Biomass:	0,13 GW	(0,5%)
Coal:	0 GW	(0%)
Other:	0 GW	(0%)

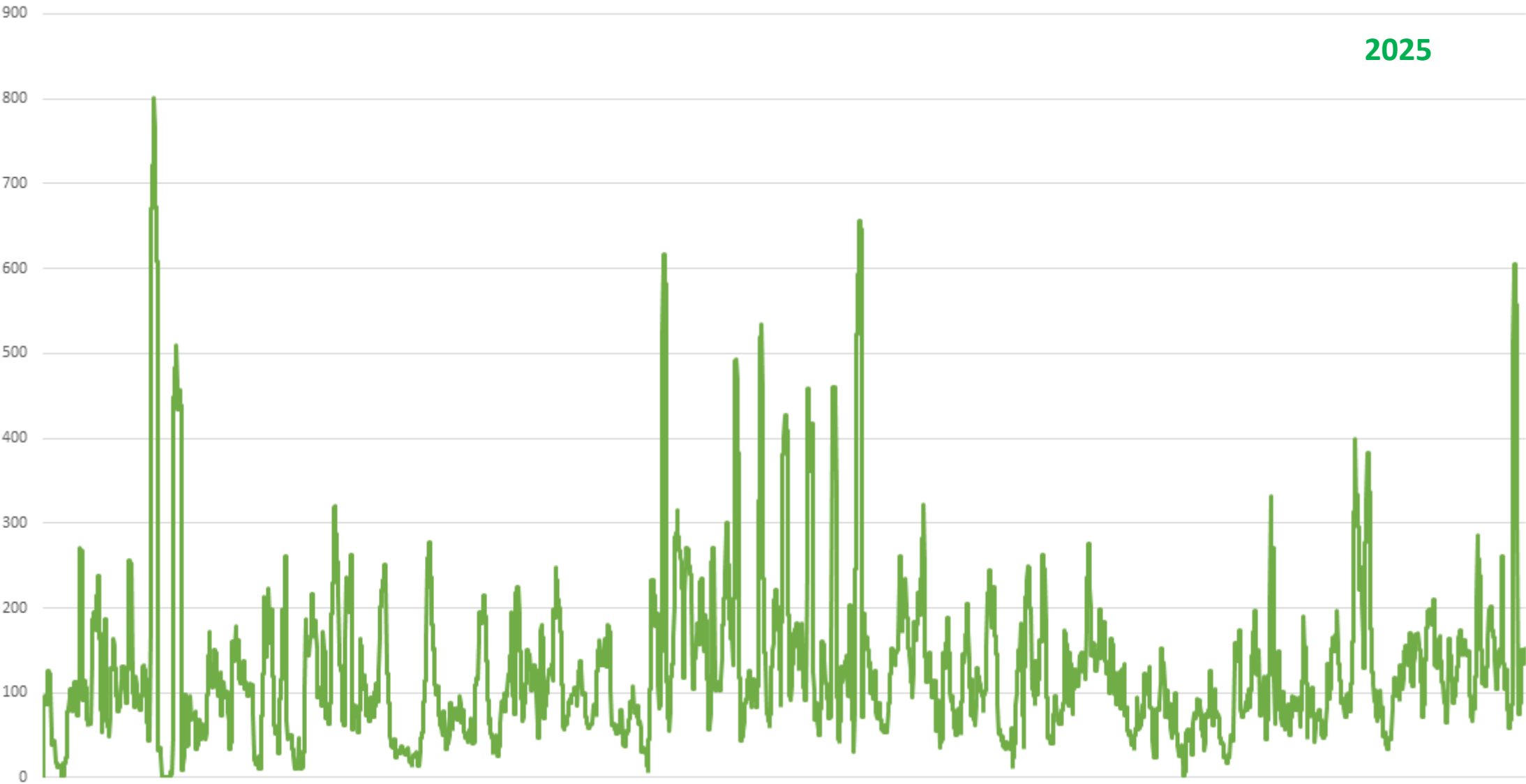
Plany pracy

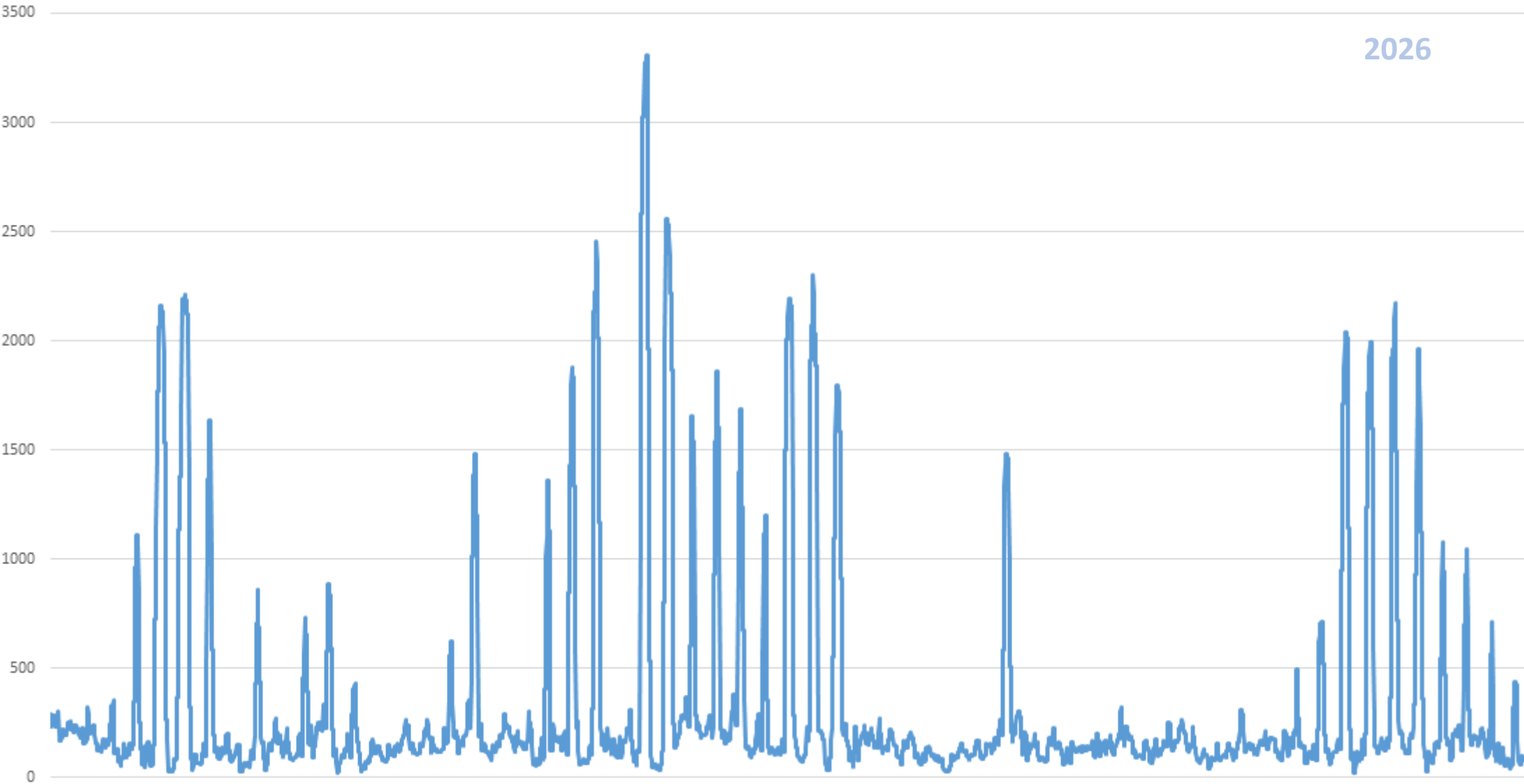

Samoredukcje rynkowe pomniejszają wielkość nierynkowego redysponowania, dlatego ważne jest, żeby plany pracy były przekazywane dla każdej godziny doby wraz z informacją o samoredukcjach oraz po ich każdej zmianie.

Wielkości samoredukcji rynkowych zgłaszane do OSP

Wielkości samoredukcji rynkowych zgłaszane do OSP

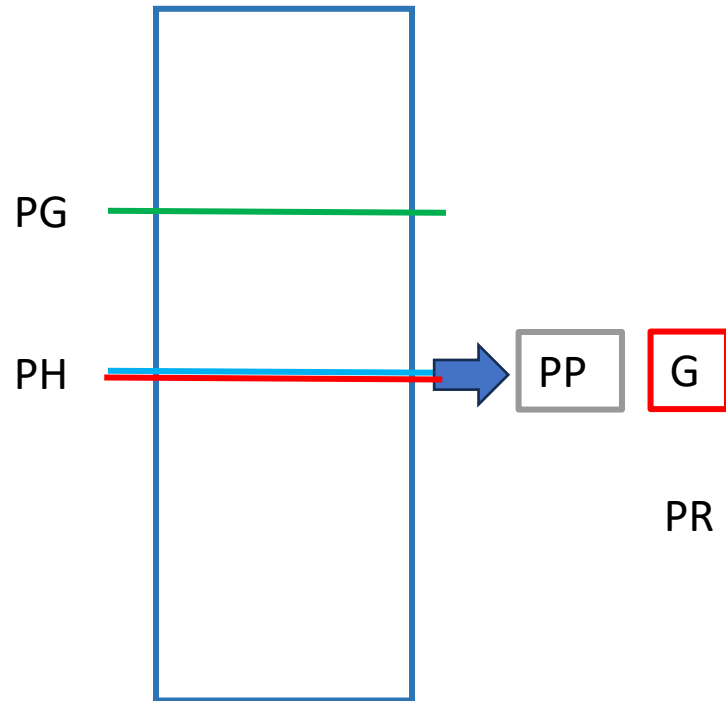
➤ Przekazywanie PP:

- Do operatora systemu elektroenergetycznego właściwego do miejsca przyłączenia MWE
- Dodatkowo, PP MWE typu D przyłączonych do sieci dystrybucyjnej powinny być przekazywane do OSP
- **PP powinien być aktualizowany po każdej zmianie wielkości planowanej generacji, wynikającej z decyzji właściciela lub operatora tego MWE**
- **PP nie powinny odzwierciedlać poleceń OSP/ OSD**

➤ Konsekwencje zgłoszeń niepoprawnych PP w zakresie samoredukcji:

- **Jeżeli samoredukcja określona w PP jest zaniżona względem dokonanej samoredukcji, to OSP dokona zbyt głębokiego redysponowania**
- **Jeżeli samoredukcja określona w PP jest zawyżona względem dokonanej samoredukcji, to OSP dokona zbyt płytkiego redysponowania**

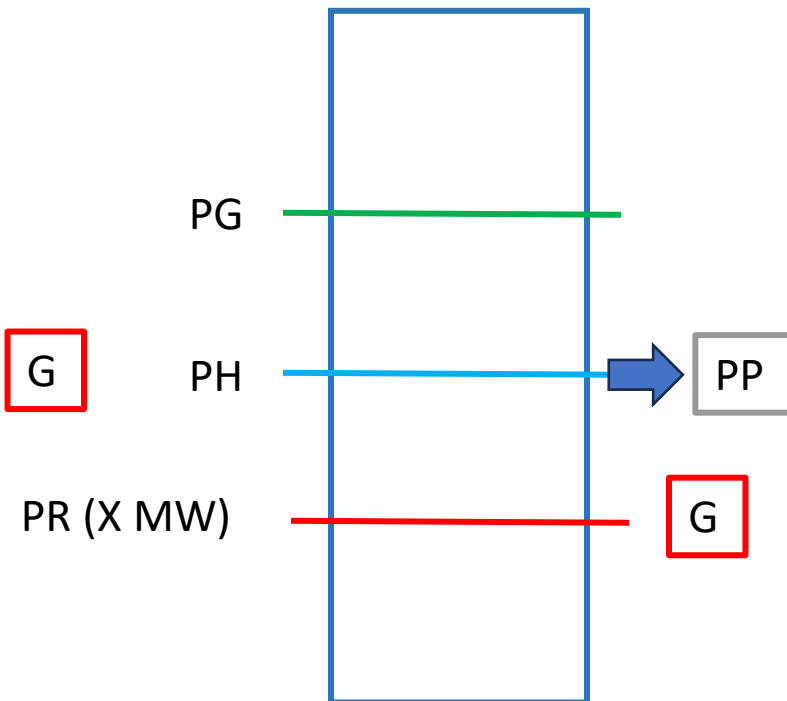
Brak polecenia redysponowania

PG - potencjał generacji MWE

PH - plan handlowy MWE

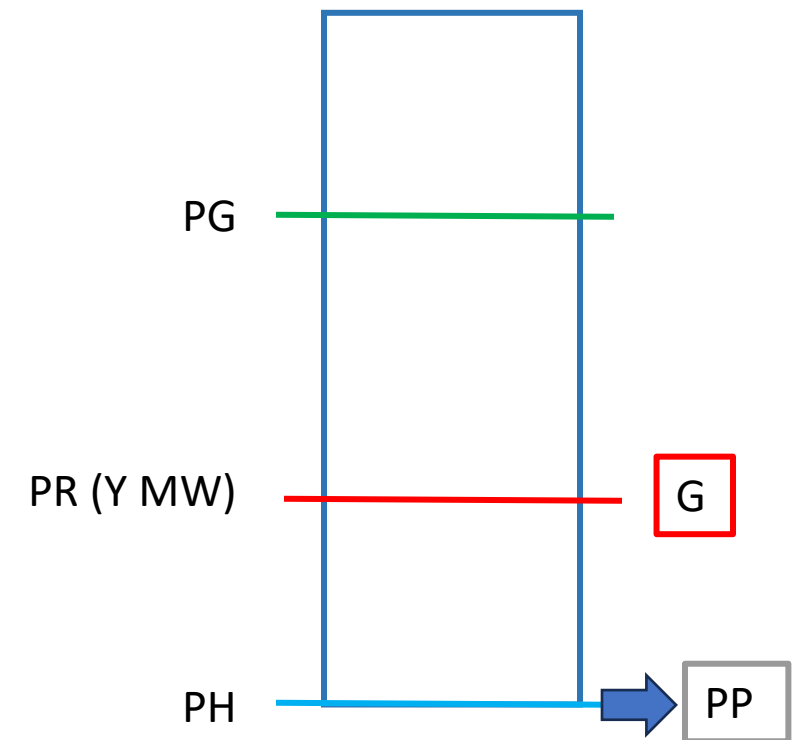
Redysponowanie do max X MW

PR - plan redysponowania MWE

PP - plan pracy MWE

Redysponowanie do min Y MW

G - generacja MWE

BĄDŹ NA BIEŻĄCO:

Warszawa, 7 maja 2026 r.

Nowe zasady redysponowania nierynkowego po nowelizacji ustawy Prawo energetyczne

Bartosz Ulatowski

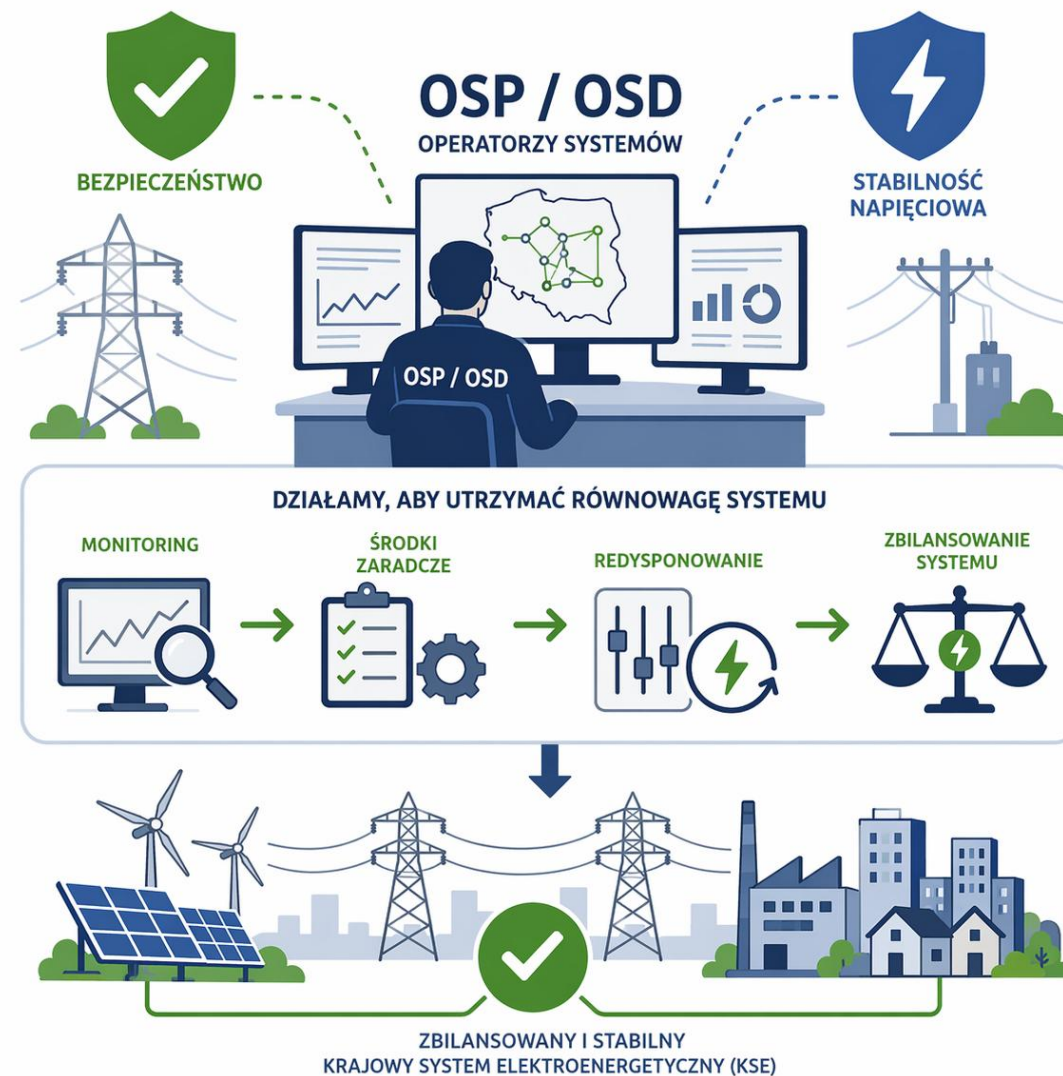

Dyrektor Departamentu
Zarządzania Ruchem

Współpraca Ruchowa i Sieciowa w dobie transformacji energetycznej

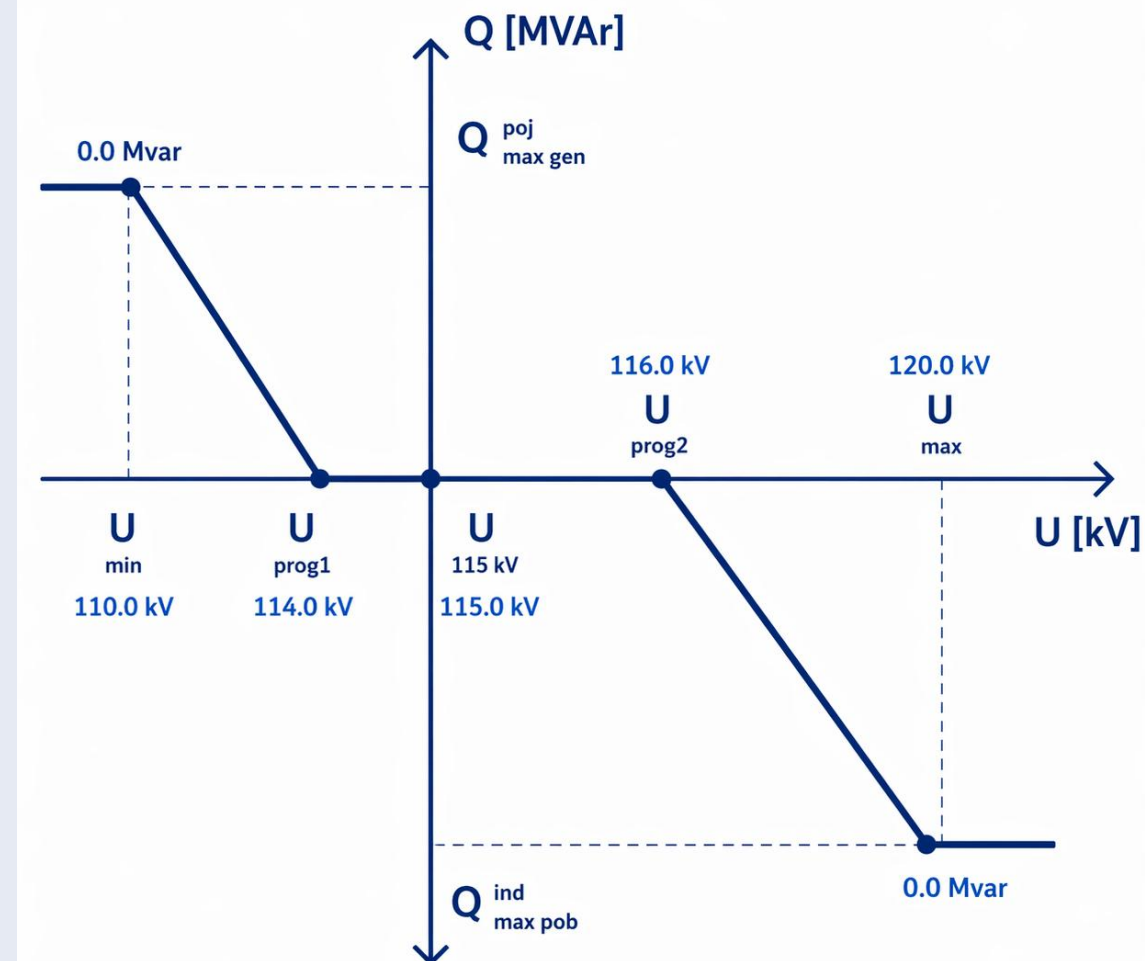
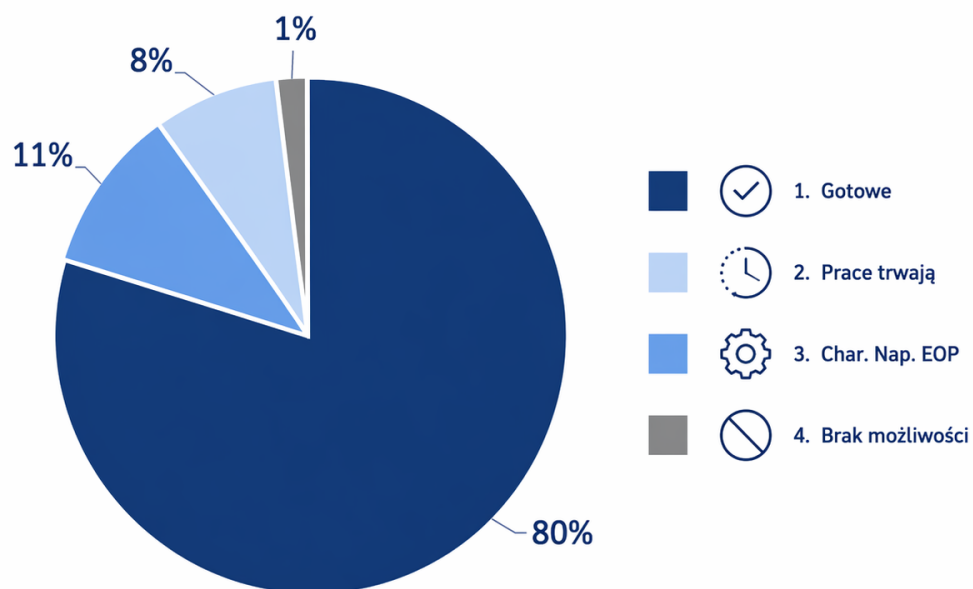
Dynamiczny rozwój OZE

Niekontrolowany wzrost generacji pogodowej (PV, FW) w sprzyjających warunkach pogodowych wykracza poza zapotrzebowanie odbiorców, prowadząc do konieczności bilansowania podaży

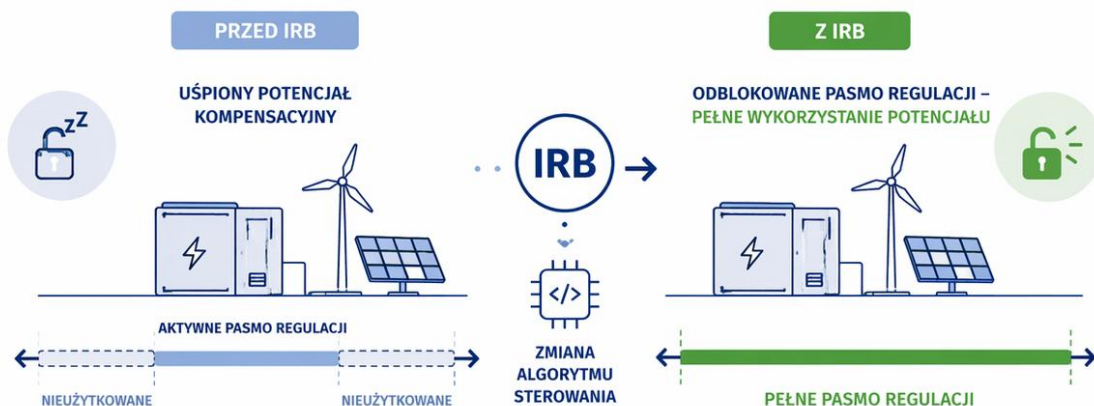
Charakterystyka napięciowa

Wolumen mocy biernej objęty dzięki
charakterystykom napięciowym U (udział
procentowy mocy)

► Interwencyjna Regulacja Mocy Biernej

SZANSA W ELASTYCZNOŚCI

Usługa IRB **aktywuje uśpiony dotychczas potencjał** kompensacyjny urządzeń wytwórczych. Dzięki IRB **odblokowujemy pasmo regulacji**, które dotychczas pozostawało nieużytkowane. Osiągnięte **bez dodatkowych inwestycji sprzętowych**, wyłącznie poprzez zmianę algorytmu sterowania na obiektach.

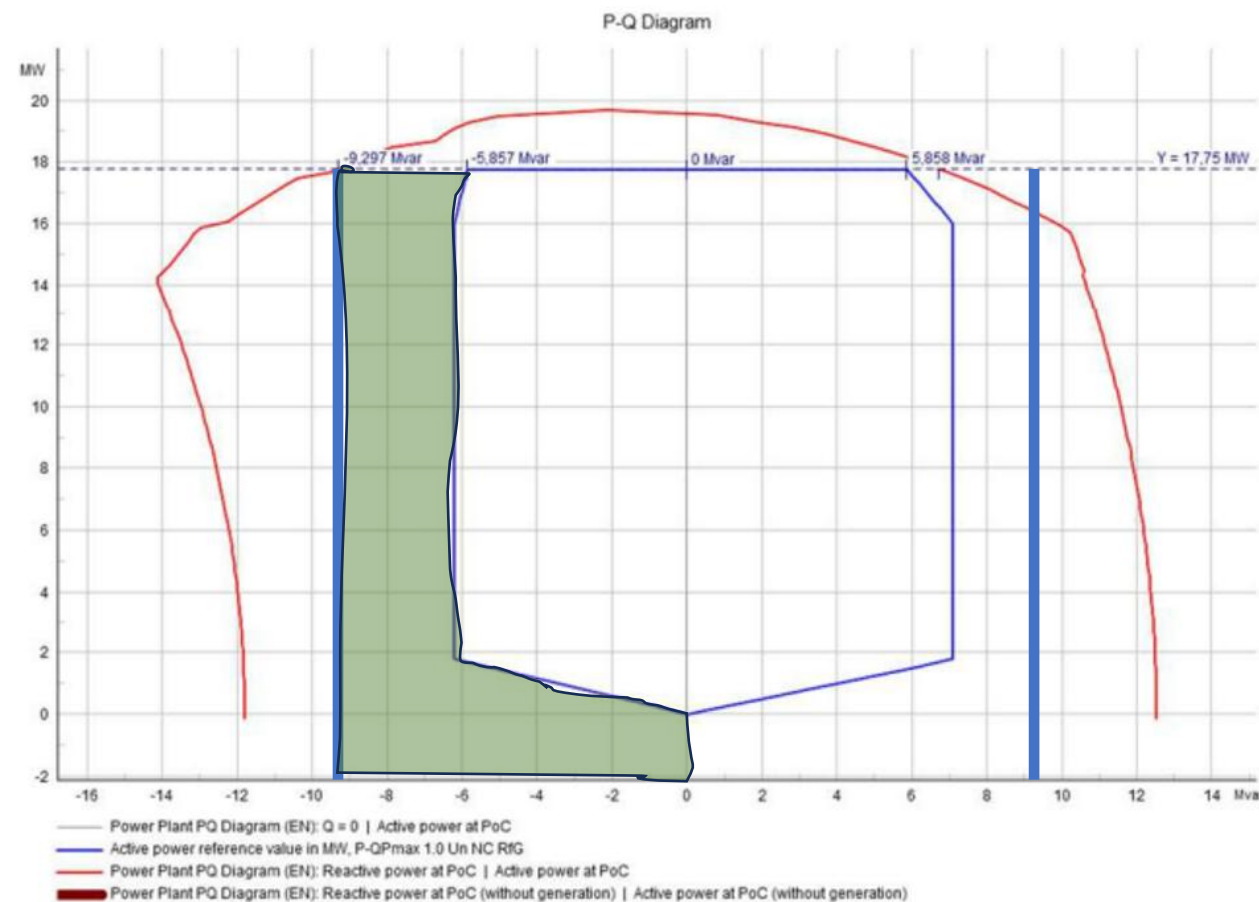
KORZYŚCI DLA OPERATORA SIECI

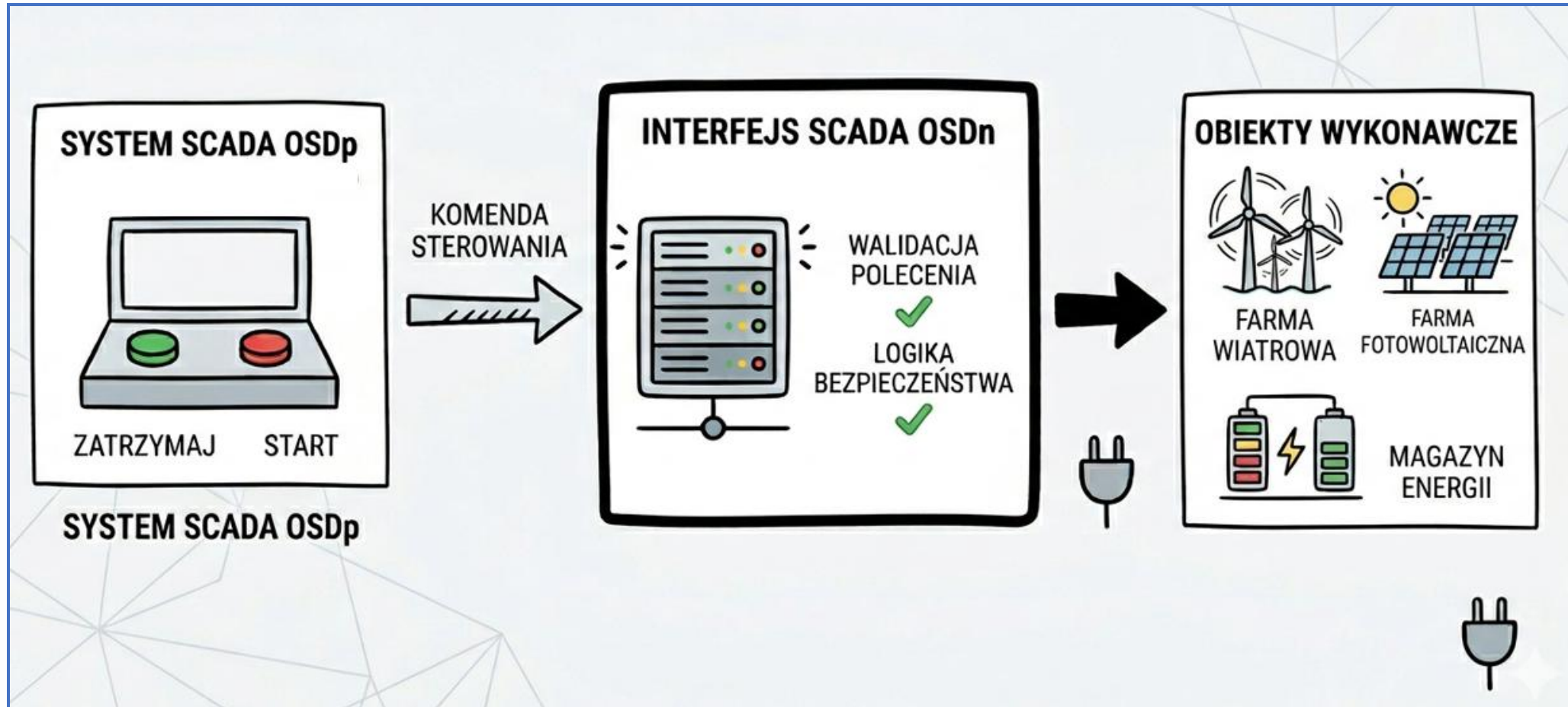

Brak konieczności instalowania dławików kompensacyjnych i kondensatorów po stronie OSD.

Lokalne i dynamiczne stabilizowanie napięć bezpośrednio w węzłach generacji OZE.

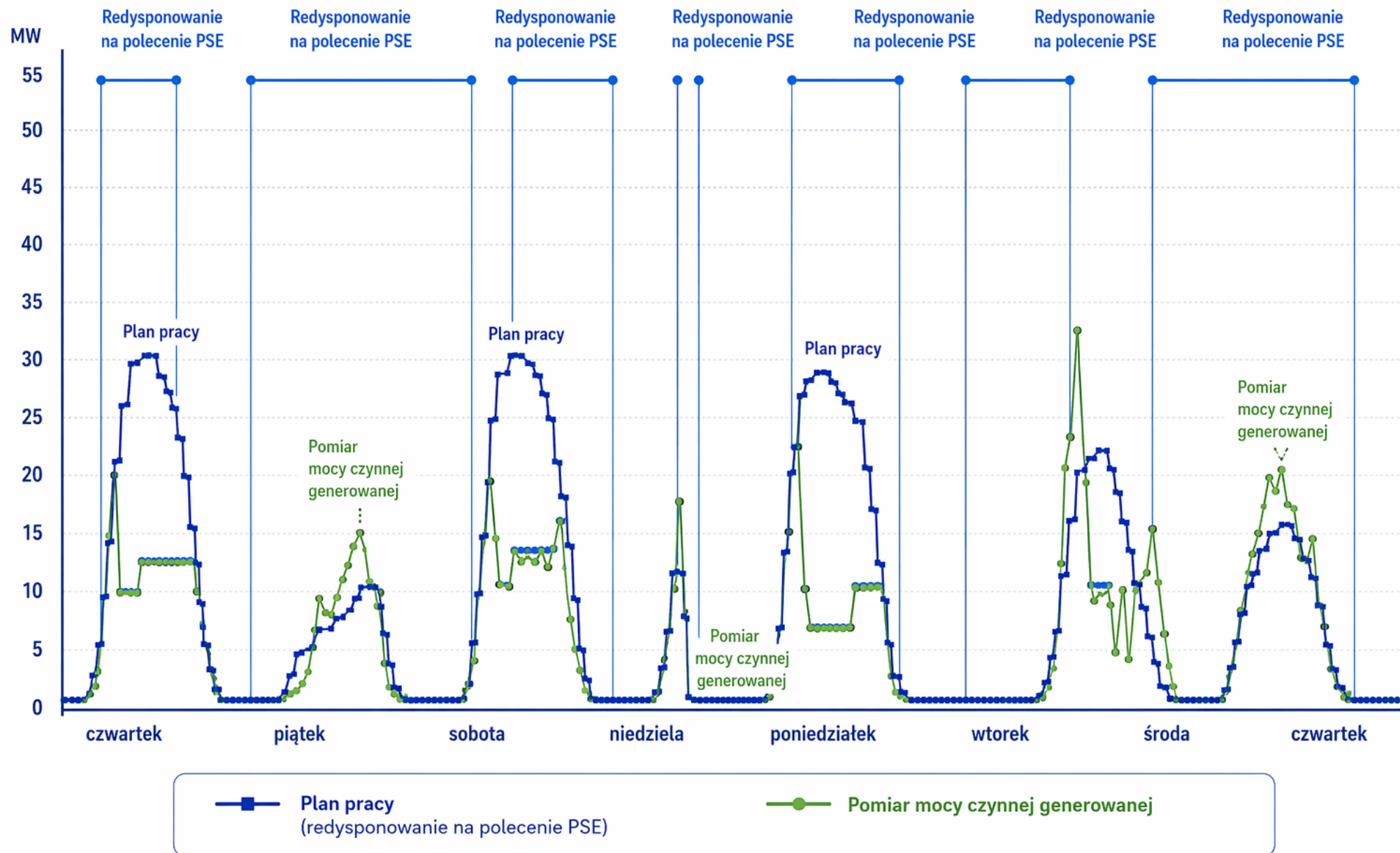

Zgodnie z ustaleniami z prac Podzespołu nr 1 Ponadsektorowego Akceleratora Rozwoju Polskiej Energetyki przy Prezesie URE, OSDn przy pomocy interfejsu SCADA będzie na polecenie sterować jednostkami wytwórczymi na terenie OSDn

Plan pracy MWE D typu PV vs. rzeczywista generacja

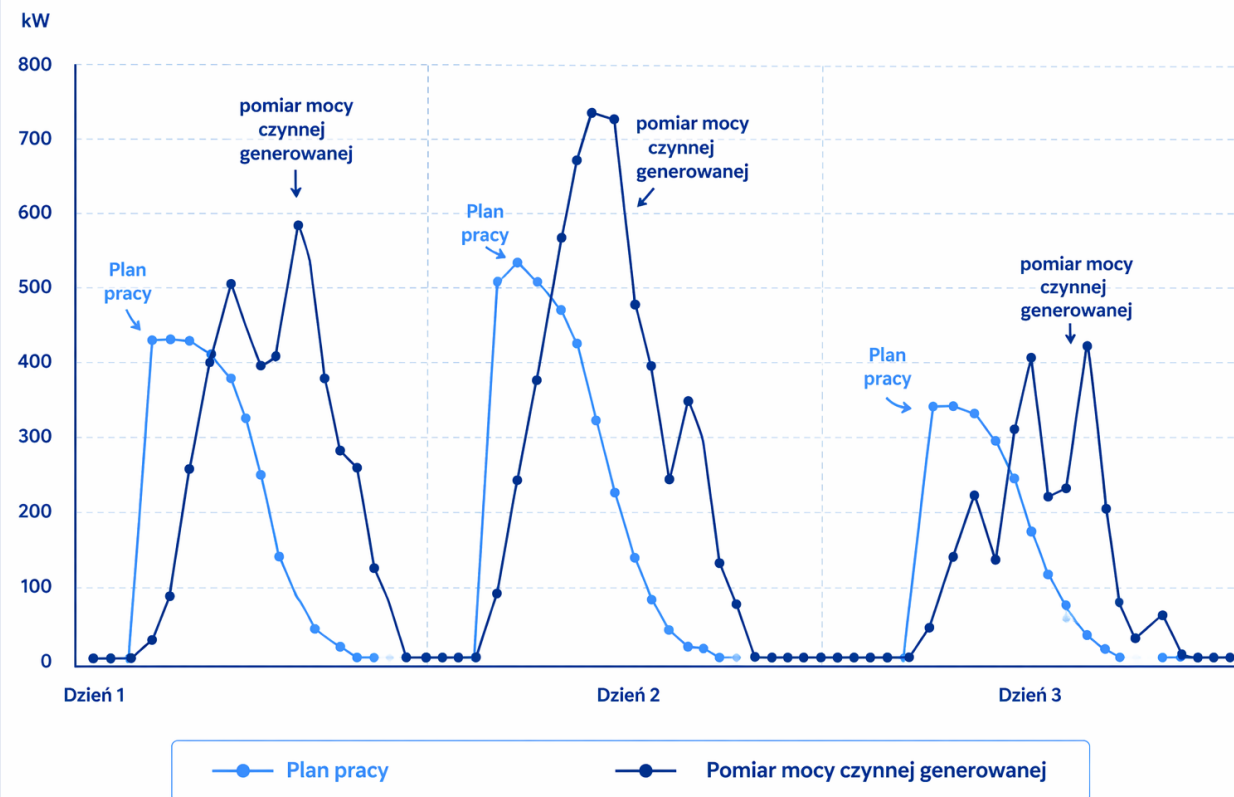
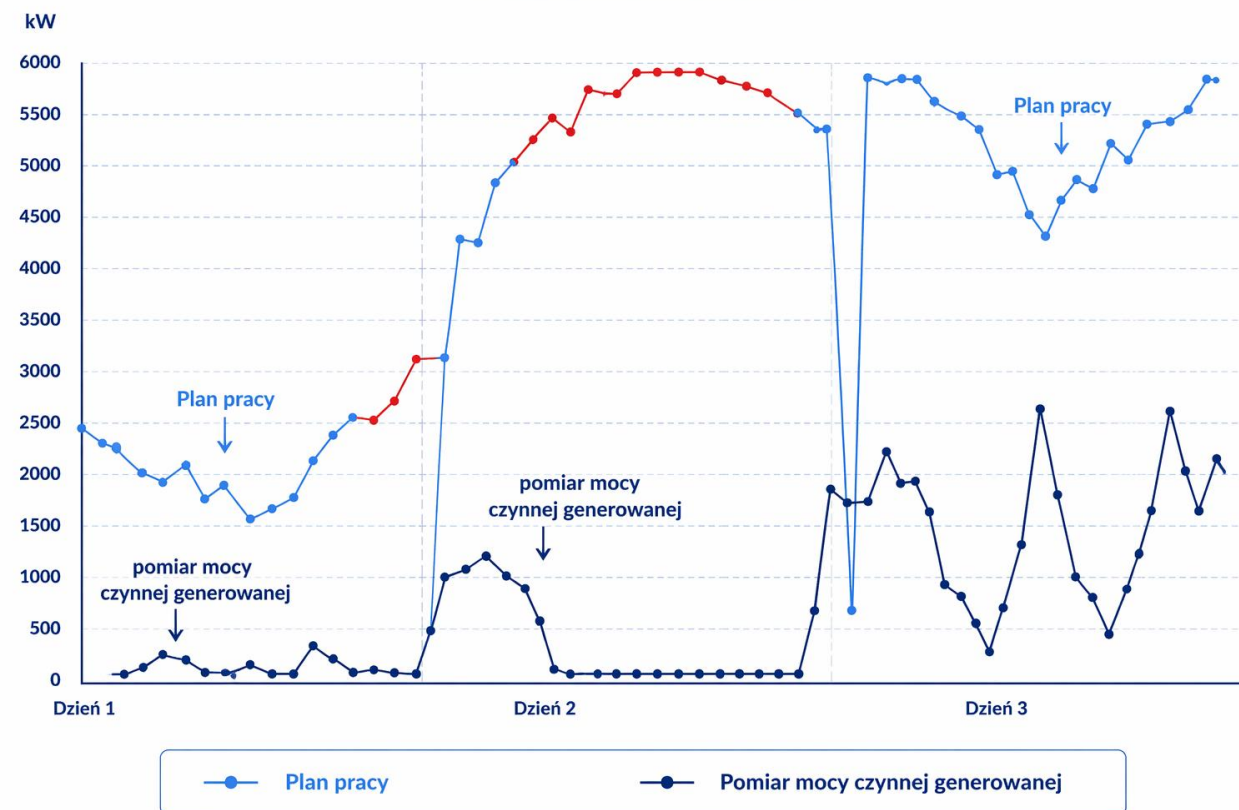
Przykład planu pracy MWE D typu PV za okres 4-10.06.2026

Przykładowe plany pracy z Portalu Wytwórcy Enea Operator

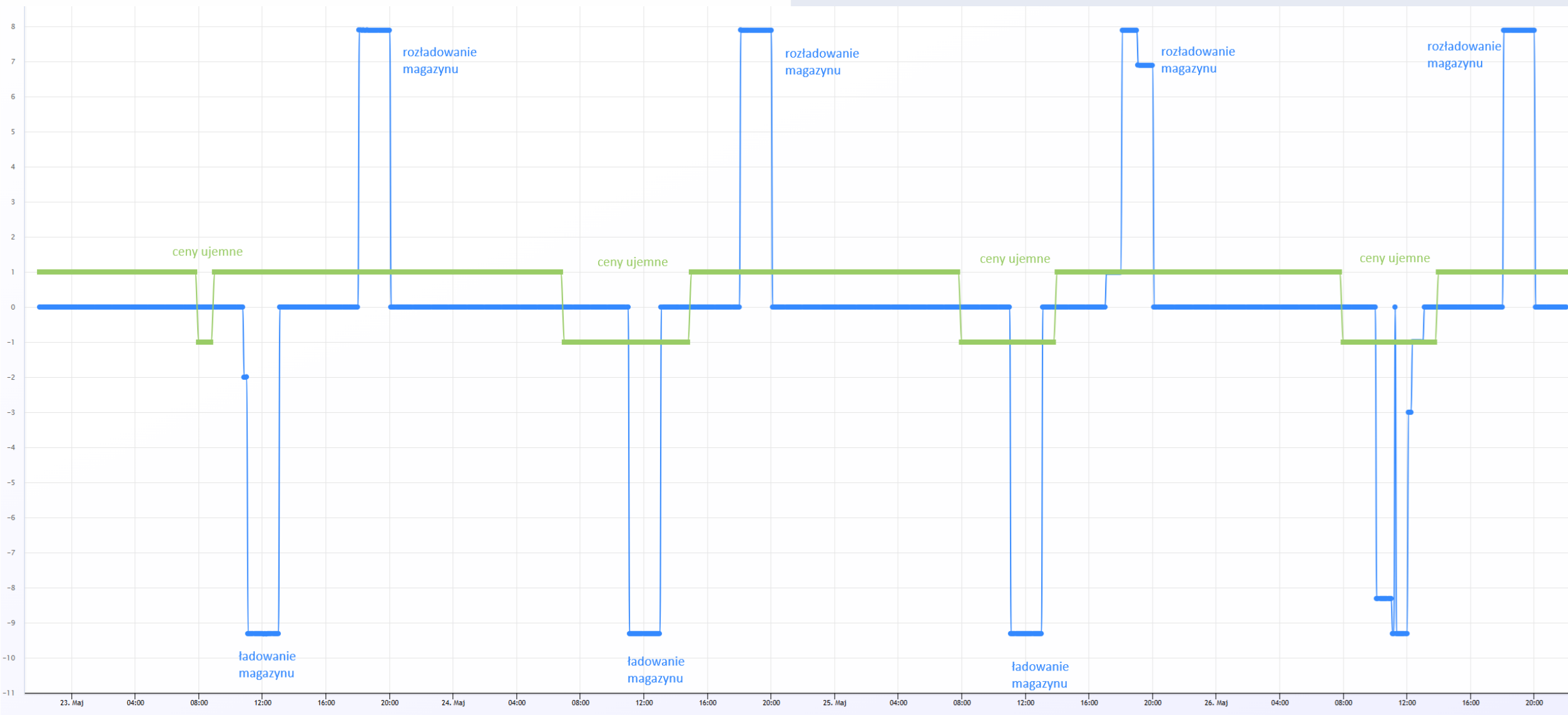
Źródło FW SN

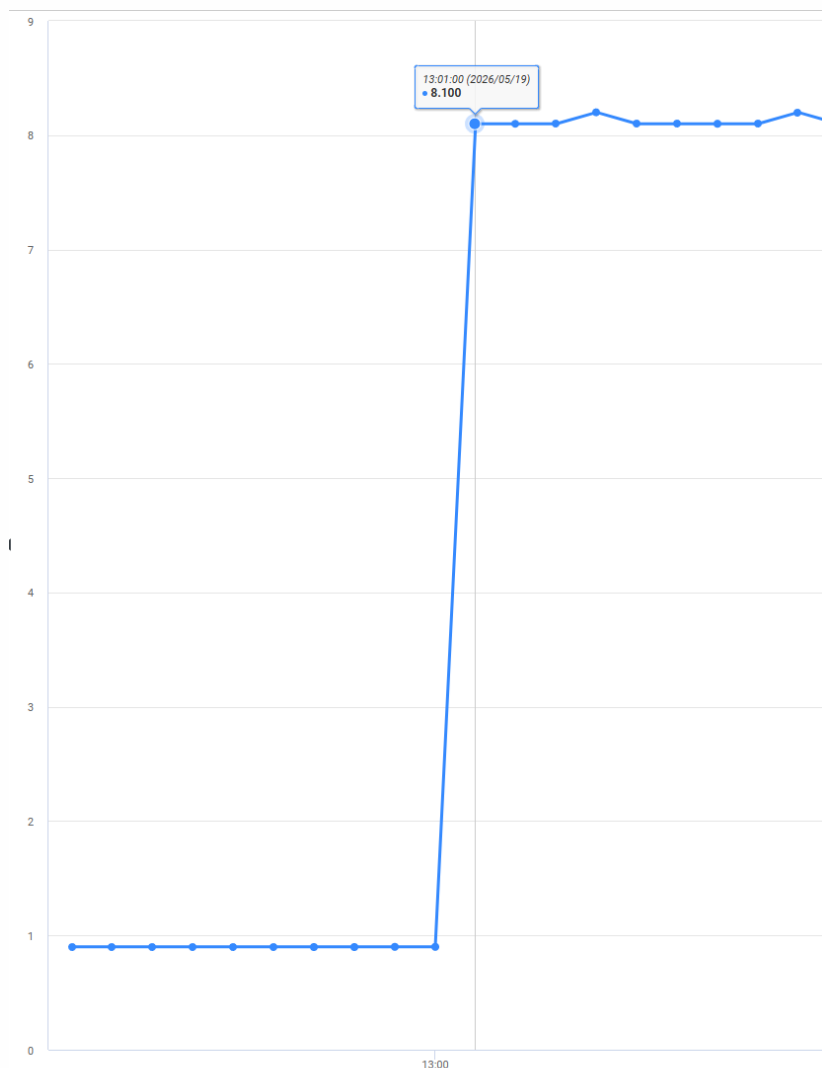
Źródło PV SN

Praca magazynu energii

► Stabilność Sieci a Magazyny Energii

Dlaczego to algorytmy tradingowe, a nie kaprysy pogody, zadecydują o stabilności fizycznej KSE?

Sygnały Cenowe (Rynek)

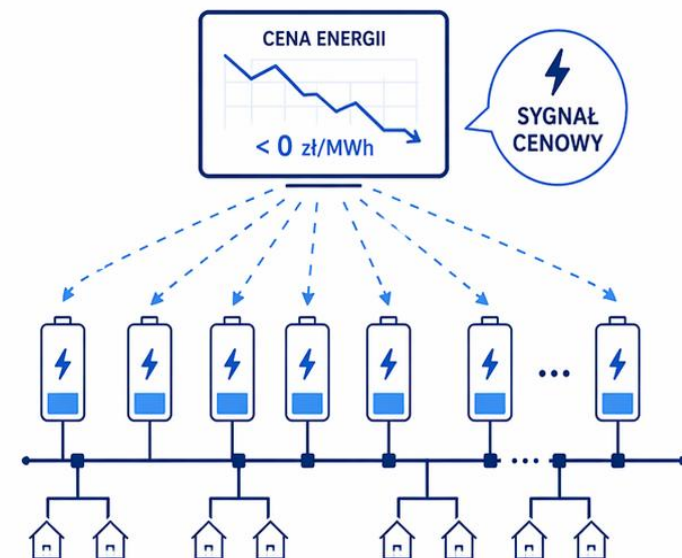
Nagle i globalne:

Wejście w ujemną cenę energii (np. taryfy dynamiczne) natychmiastowo aktywuje proces ładowania tysięcy baterii.

Skok synchroniczny:

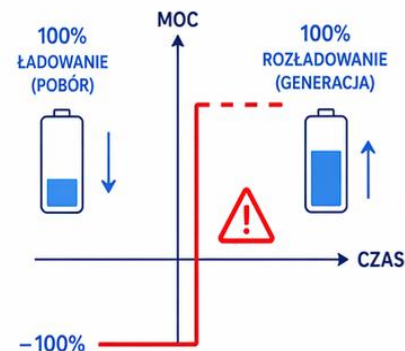
Zmiana bilansu zachodzi jednocześnie w całej sieci dystrybucyjnej, generując potężne, skokowe obciążenia.

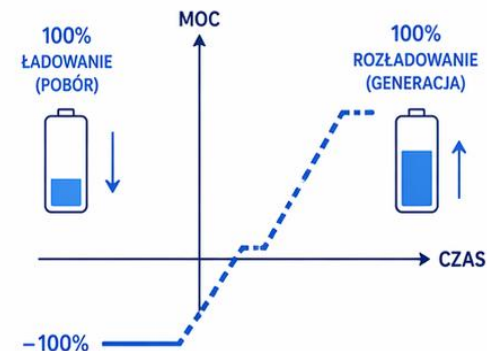
Gradient zmian mocy

Układy energoelektroniczne sprzężone z bateriami potrafią w ułamku sekundy zmienić tryb pracy ze 100% ładowania (pobór) na 100% rozładowania (generacja). Tak gwałtowny skok obciążenia wykracza poza granice bezpieczeństwa, dlatego istnieje potrzeba dostosowania gradientu do naszej infrastruktury sieciowej.

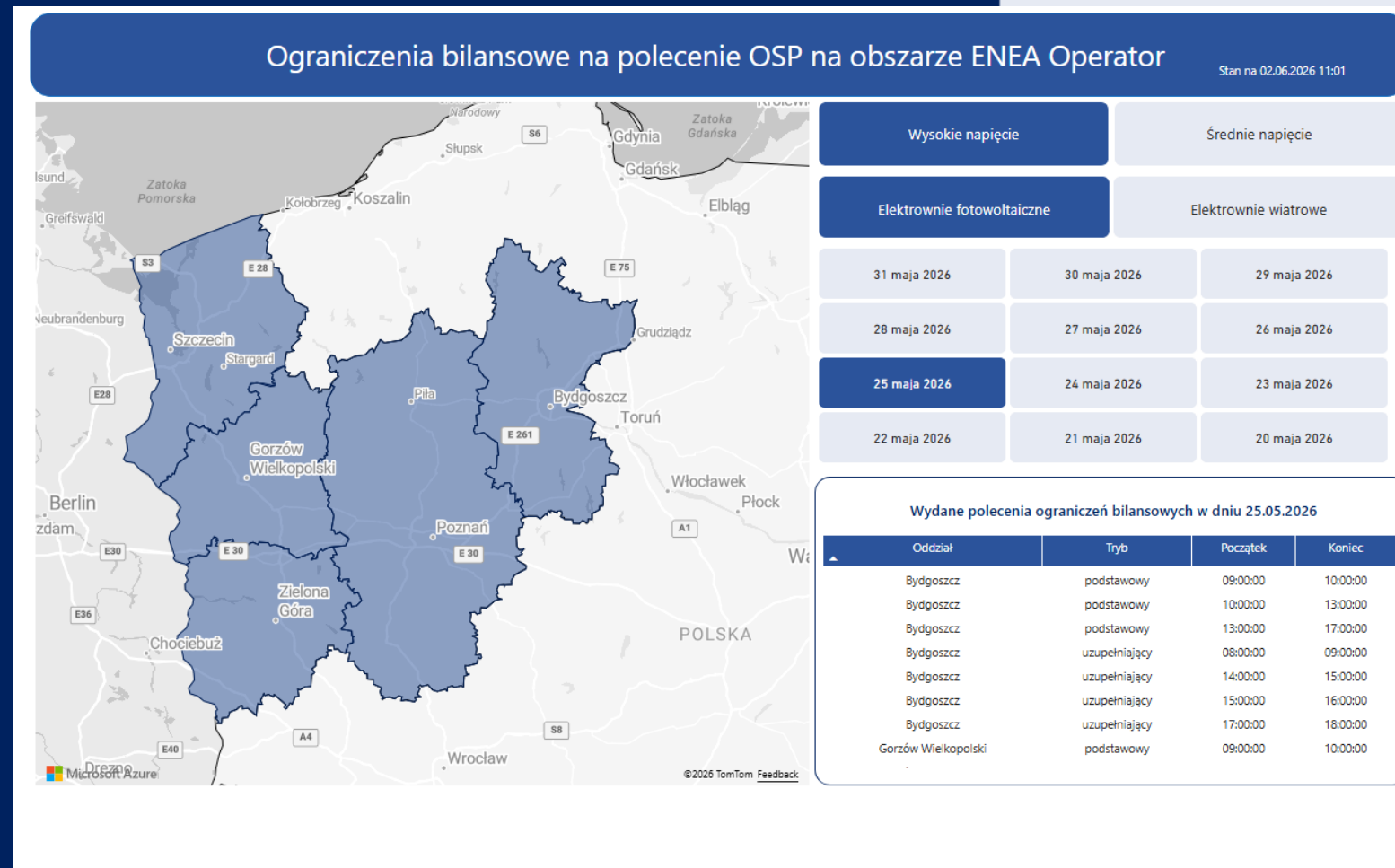
SKOK NAGŁY – RYZYKO

GRADIENT DOSTOSOWANY – BEZPIECZEŃSTWO

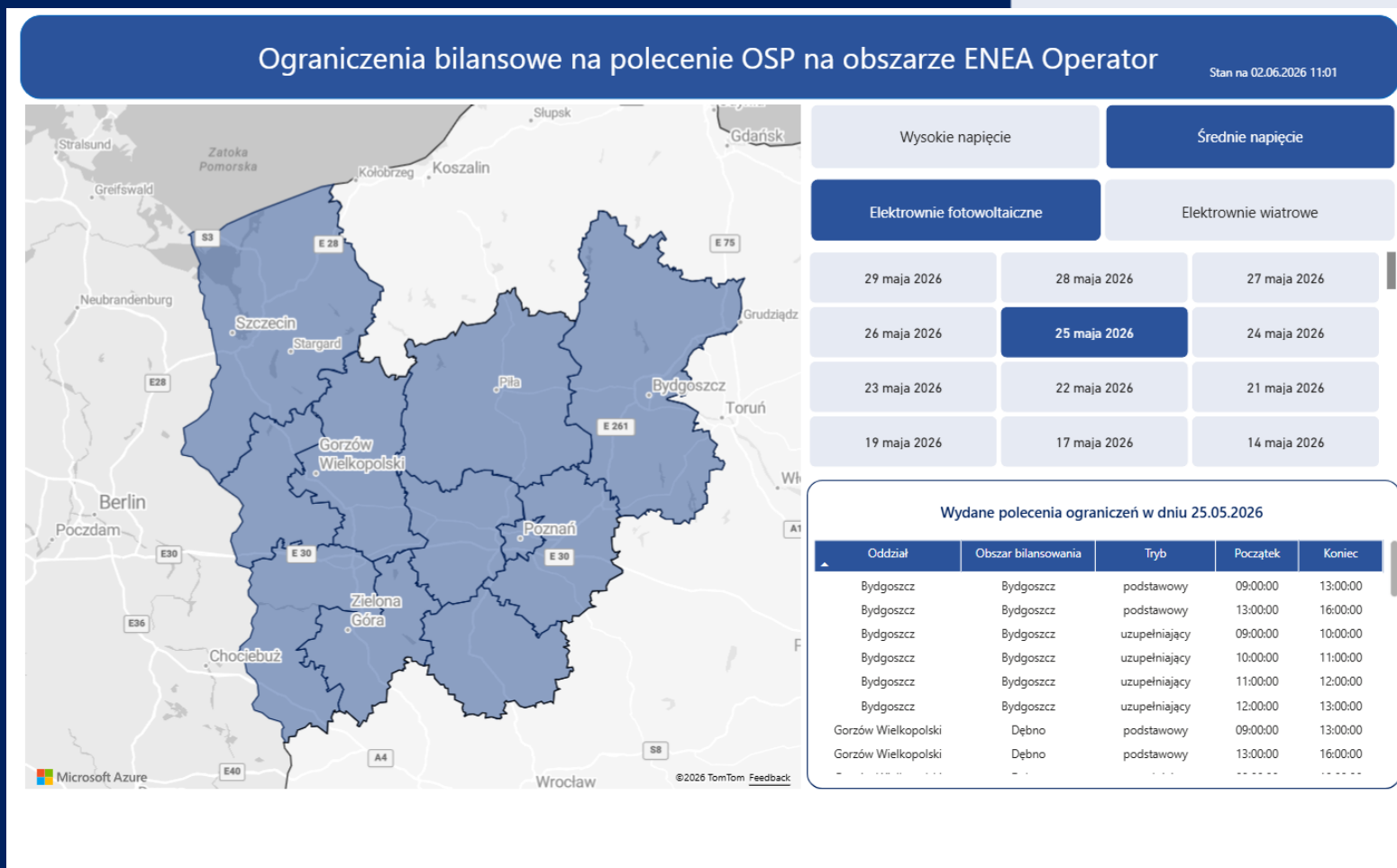

Redysponowanie na polecenie PSE - WN

Link do mapki: <https://www.operator.enea.pl/redysponowanie>

Redysponowanie na polecenie PSE - SN

Redysponowanie na polecenie PSE - SN

PV			
MWE z regulacją płynną			
			liczba godzin trwania poleceń
Oddział	Obszar Redukcji	liczba poleceń	
Bydgoszcz	Bydgoszcz - UZU	123	123:00:00
Gorzów Wlkp.	RDM Dębno - UZU	122	122:00:00
Gorzów Wlkp.	RDM Gorzów - UZU	119	119:00:00
Poznań	RDM Opalenica - UZU	123	123:00:00
Poznań	RDM Poznań - UZU	122	122:00:00
Poznań	RDM Leszno - UZU	122	122:00:00
Poznań	RDM Września - UZU	121	121:00:00
Poznań	RDM Piła - UZU	120	120:00:00
Szczecin	Szczecin - UZU	119	119:00:00
Zielona Góra	RDM Krosno Odrzańskie - UZU	127	127:00:00
Zielona Góra	RDM Zielona Góra - UZU	126	126:00:00
		1344	122:10:55
MWE - polecenia telefoniczne			
			liczba godzin trwania poleceń
Oddział	Obszar Redukcji	liczba poleceń	
Bydgoszcz	Bydgoszcz - POD	26	111:00:00
Gorzów Wlkp.	RDM Dębno - POD	28	109:00:00
Gorzów Wlkp.	RDM Gorzów - POD	27	109:00:00
Poznań	RDM Opalenica - POD	28	119:00:00
Poznań	RDM Leszno - POD	26	109:00:00
Poznań	RDM Września - POD	26	109:00:00
Poznań	RDM Piła - POD	26	109:00:00
Szczecin	Szczecin - POD	26	108:00:00
Zielona Góra	RDM Krosno Odrzańskie - POD	27	113:00:00
Zielona Góra	RDM Zielona Góra - POD	27	111:00:00
		267	110:42:00